

LIETUVOS RESPUBLIKOS PREZIDENTĖS DALIOS GRYBAUSKAITĖS METINIS PRANEŠIMAS

2012 m. birželio 7 d.

*Mieli Lietuvos žmonės,
Gerbiami Seimo nariai, sve-
čiai,*

Šįkart Konstitucijoje nu-
matytas mūsų susitikimas
vyksta ypatingu metu.

Už savo darbus atsiskai-
to iki šiol ilgiausiai dirbusi
Vyriausybė, artėja rinkimai,
visuomenė dalijasi į stovyklas
ir vis sunkiau randa bendrą
kalbą. Esame ties mūsų šaliai
ir vaikų ateičiai lemtingais
sprendimais.

Todėl šiandien būtina **su-
sitarti** dėl svarbiausių darbų.
Nes būtent sutarimo stoka
neleidžia mums spartesniu
žingsniu eiti į priekį. Tiksliau,
išsiveržti iš uždaro nebaigtų
darbų rato, kuriame metai iš
metų sukamės, eikvodami
energiją, laiką ir pinigus.

Vis pradėdami, bet nebaig-
dami.

Kai po reformos sekė re-
formos reforma. Kai didžiulės
pastangos ir dar didesni

pinigai buvo skiriami projek-
tams, kurie po eilinių rinkimų
užleisdavo savo prioritetas
vietas kitiems - taip pat prio-
ritetiniams.

Politinį ciklą pralenkian-
čius projektus galime su-
skaičiuoti ant pirštų. Visa
tai liudija vieną reikšmingą
dalyką - tęstinumo svarbą ir,
deja, tęstinumo stoką.

Demokratinėje valstybėje
egzistuoja nuomonių ir poli-
tinių jėgų įvairovė, o spren-
dimų teisė keliauja iš rankų
į rankas. Todėl jeigu norime
rezultatų, būtinas sutarimas
dėl svarbiausių darbų ir jų
tęstinumo.

Nepriklausomos Lietuvos
istorijoje turime įrodymų,
kai svarbiausių tikslų įgy-
vendinimui politinės spalvos
netrukde.

Taip pasiekėme Nepriklausomybę.
Taip tapome Europos
Sąjungos ir NATO nariais.

Daug metų diskutavome,

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė Seime skaitė metinį pranešimą.

Dž. G. Barysaitės nuotr.

tačiau apsisprendimas ir susi-
tarimas - o tai reiškia, aiškus
žinojimas, kur einame - atve-
dė mus į tikslą.

Šiandien taip pat turime
ne mažiau gyvybiškai svarbių
uždavinių, kuriuos pasiekę
savo vaikams perduosime
stipresnę valstybę.

Todėl kviečiu ir siūlau:
nesiblaškykime, **susitarkime**
dėl kertinių darbų, kad besi-
keičiančios valdžios judėtų
viena kryptimi.

**Pradėsiu nuo ekonomi-
kos.**

Suvaldyta finansinė si-
tuacija neabejotinai šios

Vyriausybės didžiausias nuo-
pelnas. Prarasdama reitingus
ir aukodama populiarumą, ji
sugebėjo apsaugoti mus nuo
finansinės griūties.

Tačiau garantijų, kad pa-
naši ekonominė situacija ne-
pasikartos, nėra. Bandymų
gaivinti finansinį populizmą
jau girdime ne tik Lietuvoje.
Nuo skolų krizės ir taupymo
pavargusioje Europoje tai gali
tapti pragaištingu užkratu,
ypač išlaidavimui imuniteto
neturinčiose šalyse.

Mes negalime pakeisti
globalios ekonominės aplin-
kos. Negalime išvengti jos

poveikio mūsų nedidelei ir
atvirai ekonomikai. Tačiau
privalome būti pasirengę
galimiems netikėtumams ir
apsidrausti nuo jų.

Todėl tik prievolė laikytis
finansinės drausmės gali už-
kardyti bet kokius mėginimus
grįžti į neatsakingo išlaidavi-
mo kelią.

Išmokus savas ir svetimas
gyvenimo ne pagal išgales
pamokas, **finansinės draus-
mės** idėja nusipelno ne tik
plataus masto politinio su-
sitarimo, bet ir įtvirtinimo
nacionalinėje teisėje. Europos
(Nukelta į 5 psl.)

PASIRAŠYTA LIETUVOS IR ŠV. SOSTO SUTARTIS

Vilnius, birželio 8 d.
(ELTA). Vilniuje pasirašyta
Lietuvos ir Šventojo Sosto su-
tartis dėl aukštojo mokslo sis-
temas sudarančių kvalifikacijų
lygmens atitikmenų. Sutartis
palengvins Lietuvoje įgyto
vidurinio išsilavinimo, dalinių

studijų, taip pat aukštosiose
mokyklose gautų kvalifikacijų
pripažinimą studentams, kurie
norės pradėti ar pratęsti stu-
dijas aukštosiose mokyklose,
aprobuotose Šventojo Sosto.

Planuojama parengti ir
pripažįstamų aukštųjų moky-

klų sąrašus. Lietuvos aukštųjų
mokyklų sąrašą sudarys
Švietimo ir mokslo ministere-
rija ir paskelbs savo interneto
svetainėje. Šventojo Sosto
aukštųjų mokyklų sąrašą su-
darys Katalikiškojo švietimo
kongregacija.

Kardinolas Francis George, OMI, laimina palaimintojo Jurgio Matulaičio mozaiką, kurią sukūrė dail. Ada Sutkuvienė su dukra Rasa.

Jono Kuprio nuotr.

JT GENERALINĖS ASAMBLĖJOS VADOVU IŠRINKTAS RUSIJOS REMIAMAS SERBAS

New York, birželio 8 d.
(ELTA). Į Jungtinių Tautų
Generalinės Asamblėjos
(JTGA) 67-osios sesijos pirmi-
ninko postą išrinktas Serbijos
užsienio reikalų ministras **Vuk
Jeremič**, kuriam palaikymą
išreiškė Rusija. Jis slaptame
balsavime nurūgė Lietuvos
nuolatinį atstovą Jungtinėse
Tautose **Dalių Čekuolį**.

Serbas rinkimus laimėjo
trapia persvara. Už V. Jeremič
balsavo 99 asamblėjos nariai,
už D. Čekuolį – 85. V. Jeremič
išrinkimas – tik penktasis
atvejis, kai **šalis narė pažeidžia
organizacinę taisyklę
nekonkuruoti su iš anksto
regioninėje valstybių grupėje
iškelto kandidatu**. Tokiu
kandidatu nuo Rytų Europos re-
giono, perimančio vadovavimą
JTGA, turėjo tapti D. Čekuolis.
Jis nekelia simpatijų Rusijai.
Lietuvos diplomatas Kremlių
papiktino savo pareiškimu, esą
Antrojo pasaulinio karo pabaiga
Lietuvai „neatnešė laisvės“
ir reiškė sovietinę okupaciją.

„Nuo pat pradžios atvi-
rai sakėme lietuviams, kad
negalime paremti kandidato
į Generalinės Asamblėjos
pirmininko postą, kuris nesu-
pranta pergalės prieš nacizmą
svarbos“, - naujienų agentūrai
„Reuters“ kovą teigė Rusijos
atstovai.

Trapi serbo pergalė
Lietuvai yra geras rezultatas,
mano užsienio reikalų mi-
nistras Audronius Ažubalis.
Anot jo, gausi tarptautinė pa-
rama Lietuvai Generalinės
Asamblėjos pirmininko rin-
kimuose yra įrodymas, kad
Lietuvos užsienio politika pri-
pažįstama pasauliniu mastu.
„Ir dvišaliuose santykiuose, ir
pirmininkaudami tarptautinėms
organizacijoms, tokioms kaip
ESBO ir Demokratijų Bendrija,
renkamės etišką laikyseną
ir konsensuso paieškas. Esu
įsitikinęs, kad tai vienintelis
patikimas būdas stiprinti tarp-
tautinės bendruomenės tarpusa-
vio supratimą“, - išplatintame
pranešime teigia A. Ažubalis.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Prezidentė Dalia Grybauskaitė birželio 7 d. Seime skaitydama savo trečiąjį metinį pranešimą pabrėžė, jog visuomet palaikė ir palaikys ieškančius tiesos, tačiau „niekindami valstybę, keikdami jos teisėsaugą ir įstatymus, vykdydami tik savo teisingumą, tiesos nerasime“.

Lietuvoje, gegužės 7-ąją, Spaudos atgavimo dieną, dalis regioninių dienraščių išėjo baltais pirmaisiais puslapiais, tuo būdu atkreipdami dėmesį į sunkią padėtį, kurioje atsidūrė krašto spauda. Tai protestas prieš politikų beveik keturis kartus padidintą mokesčių valdžios įstaigai. Padėtis labai grėsminga, ypač mažesnių miestelių laikraščiams. Spaudos dieną politikai labai gražiai kalba apie laisvos žiniasklaidos svarbą, kad ji – demokratijos pagrindas, linki sėkmės žurnalistams ir leidėjams. Tačiau tai tėra atviras tyčiojimas iš spaudos Po Seimo mokesčių reformos pravedimo, laikraščių vadovai buvo priversti atleisti dalį darbuotojų. Apie sunkią laikraščių padėtį drįso viešai rašyti vakarų Lietuvoje dienraščio „Vakarų ekspresas“ vyriausiasis erdaktorius Gintaras Tomkus. Dienraštis kiekvienam Seimo nariui elektroniniu paštu išsiuntė klausimą, kaip jis balsuotų už padidinto mokesčio panaikinimą, jei Seimo vadovybė teiktusi įtraukti tą prašymą į dienotvarkę. Tačiau į klausimą atsakė vos 22 seimūnai iš 141. Atsakiusieji pasisakė už lengvatas spaudai, kiti, matyt, bijojo prisipažinti, kad nepatinka laisva spauda.

Ne išimti – ir Lietuva. Europos Parlamentas išsiaiškino, kad 3 stambios ES agentūros, skirstančios paramą, yra glaudžiai ryšiais susijusios su įtakingais pramonininkais. Skirdamos lėšų jų įgyvendintojus įpareigoti pirkti brangią įrangą tik iš tų pramoninkų, kuriuos nustatydavo. Dėl tokios paramos bankrutavo daugybė jos gavėjų. To neišvengė ir Lietuva. Bet Lietuvos verslas tai suprato ir ėmė atsakyti tos paramos. Iki praėjusių metų rudens 455 Lietuvos įmonės atsiskakė net 435 milijonų litų iš Europos Sąjungos.

Vilniuje buvo atidarytas 2009 m. gruodį Europos lyčių lygybės institutas. Simbolinę atidarymo juostelę tąsyk perkirpo prezidentė Dalia Grybauskaitė ir Latvijos valstybės vadovas Valdis Zatleras. Institutas, kuriam vadovauja Virginija Langbak, skelbėsi kovosiantis su diskriminacija dėl lyties Europoje. Ypač turėjo būti šviečiama visuomenė lyčių lygybės klausimais. Institutas buvo atleistas nuo pridėtinųjų mokesčių. Dabar europarlamentarai siūlo panaikinti tą Vilniuje įsteigtą lyčių lygybės institutą ir jį sujungti su Vienoje pradėjusia veikti ES pagrindinių teisių agentūra. ES finansuojamo instituto biudžetas yra 52.5 mln. eurų.

Lietuvos politinėms partijoms šiuo metu priklauso per 103 tūkst. žmonių. Jie turi už narystę susimokėti į savo partijos išdą. Socialdemokratų partija turi daugiausia narių – per 17 tūkstančių. Pernai nariai įnešė 643 tūkstančius litų į partijos kasą. Partijos pirmininkas yra Algirdas Butkevičius. Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos biudžete maždaug 186 tūkst. litų. Partija „Tvarka ir teisingumas“ turi per 13 tūkst. narių ir jų vadovas R. Paksas džiaugiasi, kad kasoje 447 tūkst. litų. Darbo partija skelbiasi turinti 14 tūkst. narių. Darbiečiai moka 10 proc. į kasą nuo gaunamų pajamų. Liberalcentristų partinis bilietas kainuoja 20 litų per metus. Narių skaičius maždaug 4,700 tūkst. Liberalų sąjūdis turi vos per 3,6 tūkst. narių.

Kelis mėnesius stebėję finansinę piramidę „MMM 2011“ ir surinkę pakankamai duomenų apie nusikalstamus veiksmus, šią savaitę Lietuvos teisėsaugos pareigūnai nutraukė jos veiklą. Lietuvos banko pranešimą gavę prokurorai ikiteisminį tyrimą dėl naudojant „MMM 2011“ vykdomos neteisėtos finansinės veiklos pradėjo dar kovo 21 dieną, praneša Policijos departamentas. Finansinė sistema „MMM 2011“ buvo reklamuojama keturiuose interneto tinklapiuose, taip pat ant automobilių bei skelbimų lentose. „Nustatyta, kad įtariamieji, pažeisdami finansų įstaigų bei bankų įstatymą, neturėdami Lietuvos banko nustatyta tvarka išduoto leidimo teikti paslaugas, neteisėta finansine veikla. Įtariamieji vykdė indėlių ir kitų grąžintinų lėšų priėmimą iš neprofesionalių rinkos dalyvių“, – teigiama pranešime. Anot pareigūnų, įtariamieji taip pat galėjo sukčiauti ir legalizuoti neteisėtai gautus pinigus. Šiuo metu nustatyta daugiau kaip 25 įtariamųjų, galėjusių prisidėti prie neteisėtos finansinės veiklos, sulaikyta 11 įtariamųjų. Po apklausos jiems skirtos kardomosios priemonės, nesusijusios su laisvės atėmimu. Įtariamųjų ratas artimiausiu metu gali plėstis. „MMM 2011“ sistemos dalyviais buvo ne mažiau kaip 1.5 tūkst. asmenų. Įtariamieji iš jų paėmė indėlių už 1.5 mln. litų. Pirminiais paskaičiavimais, įtariamieji iš neteisėtos veiklos, vykdomos visoje Lietuvoje, gavo ne mažiau kaip 350 tūkst. litų. Asmenys, nukentėję nuo finansinės sistemos „MMM 2011“, raginami kreiptis į Lietuvos kriminalinės policijos biurą.

Komunistams užgrobęs valdžią Kinijoje, daugelis kinų pasitraukė į Formozą, dabar Taiwan pavadinimu, ir pasiskelbė nepriklausomu kraštu, kovojančiu prieš komunistų režimą. Prieš 23 metus, 1989-aisiais, įvyko Kinijos studentų sukilimas prieš komunistinę santvarką, kuris Bejing, Tiananmen aikštėje, tankais buvo numalšintas. Visa tai kinai kasmet prisimena vigilijoje su žvakių šviesomis ir tiki, kad Kinija išsivaduos iš komunistų režimo.

Reuters

LIETUVA PAGERBS SOVIETŲ OKUPACIJOS AUKAS

Vilnius, birželio 8 d. (ELTA). Lietuva birželio 14 d. minės Gedulo ir vilties bei Okupacijos ir genocido dieną - prisimins ir pagerbs masinio nekaltų civilių gyventojų trėmimo į netinkamas gyventi Sibiro ir Tolimosios Šiaurės Sovietų Sąjungos teritorijas aukas.

Karštą 1941 metų birželio 14-ąją gyvulinuose vagonuose iš Lietuvos buvo išvežta per 30 tūkst. žmonių.

Sovietinės okupacijos metais Lietuva neteko apie 800 tūkst. savo gyventojų. Apie 300 tūkst. žmonių patyrė komunistinio režimo baisumus - kalėjimus, lagerius, tremtį Sibire ir Tolimojoje Šiaurėje. Kas trečias suimtas mirė nuo kankinimų, bado ar nepakelė atšiauraus klimato. Bėgdami nuo komunistų teroro iš Lietuvos pasitraukė daugiau kaip 440 tūkst. šalies gyventojų.

Genocido ir rezistencijos tyrimo centro duomenimis, sovietinio genocido ir teroro aukomis 1940-1958 metais tapo kas trečias Lietuvos gyventojas.

Gedulo ir vilties dienos ir Okupacijos ir genocido dienos minėjimo renginiai, skirti tragiškoms netektims ir pasipriešinimui atminti, prasidėjo birželio 12 dieną, Tuskulėnų rimties parko memorialiniame komplekse. Čia buvo atidaryta Medardo Vasiliausko (1910-1944) fotografijų paroda „Tarpukario Lietuva karininko akimis 1930-1940“.

Birželio 13-ąją, Seime bus atidarytos keturios parodos: Henriko Cipario paroda „Lietuvos kančia“, Kauno Vinco Kudirkos viešosios

bibliotekos paroda „Vizitėlės - pasipriešinimo liudininkės“, Jono Paršeliūno fotografijų paroda „200 metų lietuvių kovos už nepriklausomybę ženklai“ bei Eduardo Jonušo kūrybos paroda.

Birželio 14-ąją, Seime bus atidaryta dar viena ekspozicija - „Po svetimu dangum: Lietuvos gyventojai sovietų lageriuose ir tremtyje 1940-1958 m.“.

Iškilmingas Gedulo ir vilties dienos ir Okupacijos ir genocido dienos minėjimas bus

surengtas

Seimo Kovo

11-osios

salėje.

Vidudienį

Nepriklausomybės

aikštėje bus

keliamas

Valstybės

vėliava.

Vėliau

genocido ir

teroro au-

kos bus pa-

gerbtos prie

paminėtų

politiniams

kaliniams

ir tremtiniams

Aukų

gatvėje,

Vilniuje, prie

Naujosios

Vilnios ge-

ležinkelio

stoties me-

memorialo. Šv.

Mišios pa-

vakare bus

aukojamos

Vilniaus ar-

kikatedroje

bazilikoje.

Birželio

15-ąją,

Ūtos kaime,

Varėnos rajone, žūties vieto-

je bus pagerbtas pirmosios

1940-ųjų sovietinės invazijos

į Lietuvą aukos, tuometės

Pasienio policijos pareigūno

Aleksandro Barausko atmi-

nimas. Prie jo kapo Perlojoje,

Varėnos rajone, bus dedama

gėlių ir aukojamos šv. Mišios

Perlojos bažnyčioje. Tą pačią

dieną Parlamento galerijoje

bus pristatytas fotomeninin-

ko Rimanto Dichavičiaus

fotografijų albumas „Laisvės

paženklinti“.

Queen Elizabeth II in 1953, in a crown used since 1661.

Didžiosios Britanijos karalienė Elžbieta II abiems parlamento rūmams pasakė kalbą vasario 6-ąją, bet jos 60 metų karaliavimo jubiliejų britai švenčia kelis mėnesius. Pastarosios birželio 4 dienos buvo Anglijoje iškilmingai švenčiamos, dalyvaujant minioms žmonių ir stebint karalienės parodą ir giedant pakeistą himną. Vietoj žodžių „Dieve, saugok karalių“, britai giedojo „Dieve, saugok karalienę“. Į himno tekstą dar įrašyti žodžiai – „karalienės, vienybės, tarnystės ir tinkamumo simbolio“. Nuo šiol ji skambės per svarbias šventes ir futbolo rungtynėse. Nuotraukoje karalienė vainikavimo metu 1953 m. su karūna, kuria karūnuojama nuo 1661 metų.

AP

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

KIEKVIENAS TRĒMIMAS – NAUJAS SOVIETŲ SĄJUNGOS KARO PASKELBIMAS LIETUVAI

Šį mėnesį jau 71 metai nuo 1941-ųjų birželio 23 dienos, kai po vienerių metų okupacijos lietuvių tauta sukilo prieš Sovietų Sąjungą. Ši diena tokia pat istorinė, kaip ir 1918-ųjų Vasario šešioliktoji, nes nėra tautinės laisvės be valstybinės nepriklausomybės.

Kasmet minime 1941 m. birželio mėnesio trėmimus ir vadiname tą mėnesį baisiuoju birželiu. Buvo baisūs masiniai žmonių trėmimai į Sibirą, iš kurio daugeliui nebuvo lemta sugrįžti. Tačiau nereikia pamiršti, kad tas pats birželis savo didvyriškomis aukomis yra didingasis tautos sukilimo prieš okupantus mėnuo.

1940-ųjų birželį Sovietų Sąjungai okupavus Lietuvą, tuoj liepos mėnesį į kalėjimus buvo uždaryta šimtai lietuvių patriotų, o 1941 m. birželio 14-osios naktį prasidėjo masinis Lietuvos gyventojų trėmimas į Sibirą. Tuos trėmimus lydėjo suėmimai ir žudynės. Tauta nesuprato už ką buvo tremiami – vyrai ir moterys, vaikai ir seneliai, invalidai, mokytojai, gydytojai, kultūrininkai, šauliai, policininkai, ūkininkai ir bežemiai, tautininkai ir krikščionys demokratai, socialdemokratai ir valstiečiai liaudininkai, studentai ir net moksleiviai. Negailėta ir ką tik gimusio kūdikio, nei nėščiąjų.

Ant sniego ir ledo išmesti tremtiniai statėsi jurtas iš ledo ir sniego, šviesa patekdavo per ledo „stiklus“. Maistu buvo tundros žolė ir medžio žievė.

Prasidėjus karui, Rainių miškelyje prie Telšių, buvo nukankinti 73 Telšių kalėjimo kaliniai, išžudyti Pravieniškių kalėjimo kaliniai ir prižiūrėtojai, Červenėje nužudyti Kauno kaliniai, Panevėžio gydytojai, trys kunigai nukankinti Budavonės miške, prie Lankeliškių, dar 10 kunigų kitose Lietuvos vietose. Šių laikų žmonėms sunku suprasti tuos žiaurumus.

Sovietų Sąjunga, kurios Pabaltijo trėmimų štabas buvo Rygoje, vadovavo iš Maskvos atsiųsti Ivan Serov ir Viktor Abakumov. Po nutarimais ištremti buvo A. Sniečkaus ir M. Gedvilo parašai.

Dr. Eugenijaus Grunskio, Lietuvos istoriko, duomenimis, iš viso Sovietų Sąjungos komunistai su marionetine Lietuvos administracija surengė 35 trėmimus. Bet masiniai vienu metu visą Lietuvą apėmę buvo 5 trėmimai:

1941 m. birželio 14 d. ištremta 17,485 žmonės,

1945 m. pavasarį ir liepos-rugpjūčio mėnesiais 8,226 žmonės,

1948 m. gegužės 22 d. „pavasarinis“ pavadintu trėmimu 40,002 žmonės,

1949 m. kovo 25 d. „bangų muša“ pavadintu trėmimu 29,180 žmonių,

1951 m. spalio 2-3 d. „rudens“ kodu pavadintame trėmime 16,150 žmonių.

Istoriko Arvydo Anušausko teigimu, tremčiai buvo numatyta apie pusę visų Lietuvos gyventojų, bet iš karto to padaryti nepajėgta. Karui prasidėjus ir į Maskvą pabėgęs A. Sniečkus savo šeiminkams skundėsi, kad buvo per maža laiko ir ne-

M. GORBAČIOV SLAPTIEJI ARCHYVAI NUPLĖŠĖ VIETOS IR UŽSIENIO POLITIKŲ KAUKES

Buvusio paskutinio Sovietų Sąjungos vadovo Michail Gorbačiov slaptųjų archyvų dokumentai, kuriuos Lietuvos ambasada Londone įteikė šiuo metu Jungtinėje Karalystėje gyvenantis rusų istorikas, rašytojas, disidentas Pavel Stroilov, leido iš naujo pažvelgti į Lietuvos nueitą, regis, kiekvienam lietuviui iki skausmo žinomą mūsų šalies išsilaisvinimo iš sovietų gnaužtų kelią.

Ką mus davė susipažinimas su šiais iki šiol niekur neviešintais dokumentais – SSKP CK politbiuro posėdžių įrašais, SSRS politikų pokalbių su Vakarų šalių politikais stenogramomis, politbiuro veikėjų dienoraščiais?

Tiems, kas tikėjosi rasti tiesioginių įrodymų dėl bene skaudžiausio ir labiausiai mūsų tautai rūpinčio klausimo, ar davė M.Gorbačiov įsakymą 1991 m. sausio žudynėms Vilniuje, teko nusivilti – tokių įrodymų dokumentuose nėra. Ir vargu, ar iš viso kur nors egzistuoja panašaus turinio popierius su tuometinio Sovietų Sąjungos vadovo parašu. Jeigu ir buvo duotas įsakymas – jis buvo duotas ne raštu. Įsakymas, o gal leidimas, pritarimas, neprieštaravimas – tiesioginis ar tik „duodant suprasti“ - galėjo būti duotas ir kalbant su armijos vadais telefonu ar privačiuose pokalbiuose.

Kad tokių pokalbių galėjo būti ir neabejotinai buvo – darosi akivaizdu iš slaptuosiuose M.Gorbačiov archyvuose išsaugotuose dokumentuose užfiksuotų audringų diskusijų Maskvos politbiure. Dar beveik metams likus iki žudynių prie Vilniaus televizijos bokšto, ypač po to, kai Lietuvos Aukščiausioji Taryba paskelbė atkurianti nepriklausomybę, Maskvoje uždaruose posėdžiuose pasigirsta siūlymų įvesti Lietuvoje karinę padėtį. Labiausiai už tai agituoja sovietinės armijos vadai, pavyzdžiui, generolas Valentin Varenikov, karštai palaikant Mykolo Burokevičiaus vadovaujamo SSKP sudėtyje nu-

sprendusio pasilikti Lietuvos komunistų partijos sparno šutvei.

Iš archyvinių dokumentų matome, kad M.Gorbačiov svyruoja. Jam lyg ir norisi pasiduoti pagundai sutramdyti Baltijos šalių laisvės siekį karine jėga, tačiau baisu prarasti Vakaruose pelnytą demokratiško ir modernaus vadovo reputaciją. Jis ne kartą pokalbiuose su JAV prezidentu George Bush, kai kurių Europos šalių politikais diskutuoja jėgos panaudojimo klausimu, duodamas suprasti, kad pats yra linkęs jėgos nenaudoti ir viską daryti konstituciniu keliu, bet tuo pačiu zonuodamas tų politikų nuomonę.

JAV, Ispanijos politikų pasisakymai, kad Vakarų federacinės valstybės su jų šalių Konstituciją pažeidžiančiais separatistais taip ilgai nesiterliotų ir pasitelkę karinę jėgą kaipmat įvestų tvarką – kaip balzamas M.Gorbačiov širdžiai. Šiuos pasisakymus lyg sugedusiu telefonu jis cituoja ir kitiems užsienio politikams, tarsi laukdamas jų palaikymo ar bent jau tylaus pritarimo.

M.Gorbačiov pokalbis su JAV prezidentu G.Bush pačiose Sausio įvykių išvakarėse, tuo metu, kai sovietiniai tankai ir dengtos karinės mašinos kolonomis jau judėjo į Vilniaus pusę, Sovietų Sąjungos vadovas telefonu G.Bush teisinosi, **kad ne viskas priklauso nuo jo**, lyg bandydamas užbėgti už akių būsimiems įvykiams ir išvengti kaltinimų davus įsakymą smurto proveržiui. „Aš padarysiu viską, kad įvykiai nepakryptų į kraštutinumus. Bet, suprantama, jeigu iškils rimta grėsmė, tam tikri žingsniai taps neišvengiami“, - sakė M.Gorbačiov.

G.Bush, pats planuojantis karinę intervenciją į Iraką, tik formaliai kartojo standartines frazes, kad būtų puiku, jeigu sovietams pavyktų išvengti karinės jėgos panaudojimo Lietuvoje. Sovietų Sąjungos – senos Irako „draugės“ - palaikymas ar bent jau tylėjimas Persijos įlankos klausimu buvo reikalingas antrai prezidento

kadencijai besiruošiančiam ir vietos politikų kritikuojamam G.Bush, todėl jis buvo lankstus Sovietų Sąjungos „vidaus“ problemų klausimu.

M.Gorbačiov archyvai parodo, kaip kurioziškai JAV, į kurią Lietuva dėjo tiek daug vilčių, pozicija nepripažinti Baltijos šalių prijungimo prie Sovietų Sąjungos 1939 m. atsisuko prieš pačias Baltijos šalis, kai šios stėjo į nepriklausomybės atsikojimo kelio finišo tiesiąją. Oficialiai teigdama, kad okupacijos niekada nepripažino, G.Bush administracija ciniškai delsė atkurti su Lietuva diplomatinis santykius, tuo malonindama Sovietų Sąjungą.

„Mes atsisakome oficialiai pripažinti Pabaltijo valstybes, nors jos to ir labai norėtų, - 1991 m. kovą, kai Lietuvos nepriklausomybę jau buvo pripažinusios Islandija ir Danija, M.Gorbačiov kalbėjo JAV valstybės sekretorius James Baker. - Mes sakome, kad **toks pripažinimas nėra būtinas, nes mes niekada neanuliuojame savo šių valstybių pripažinimo.** Daugiau kaip 40 metų JAV pozicija remiasi tuo, kad mes nepripažįstame Pabaltijo respublikų prijungimo prie SSRS. Tačiau mes stengiamės veikti, atsižvelgdami į sovietų – amerikiečių santykių svarbą“. JAV Lietuvos nepriklausomybę pripažino tikrai rudens pradžioje, kartu su tokio-šalimis, kaip Ekvadoras, Libija ar Nikaragva. Praėjus 4 dienoms, 1991 m. rugsėjo 6-tąją, Lietuvą pripažino ir pati SSRS.

Slaptieji buvusio Sovietų Sąjungos vadovo archyvai suteikia galimybę pažvelgti į tarptautinės politikos užkulius ir iš naujo įvertinti, kas tuometinėje politinėje scenoje buvo mūsų draugas, o kas – ne, nors tokiu dėjosi, kas buvo apgailėtinas bailys ir galingojo „Šerchano“ pataikūnas, o kas turėjo savo stuburą ir tyliai mums padėjo.

Kai beveik prieš trejus metus tuometinis Lietuvos Seimo pirmininkas Arūnas Valinskas ES šalių parlamentų vadovų konferencijoje Paryžiuje buvusiam Ispanijos premjerui Felip Gonzalez Marquez leplelejo, kad kviečia apsilankyti KGB muziejuje Vilniuje ir, jei patiks, ten pasilikti, tai pasirodė kaip ne itin politiškai korektiškas pareiškimas. Tačiau susipažinus su M.Gorbačiov archyvuose užfiksuotais šio ispanų politiko purkštavimais, kodėl Europos Tarybai turėtų rūpėti „kažkokios policijos akcijos Vilniuje, susijusios

galėjo visų ištremti. Neišsipildė Sovietų Sąjungos komunistų partijos centro komiteto nario M. Suslov pranašystė: „Bus Lietuva, bet be lietuvių“.

Prof. Antanas Tyla mums primena: „Prisimindami 1941 m. birželio trėmimą solidarizuojamės su ta tragedija išgyvenusiais lietuviams ir Lietuvos piliečiams. Kartu mes turime saugoti savo valstybę, kad jai ir jos piliečiams nekiltų toks pavojus, kokį patyrėme sovietinės okupacijos metais. Dabar mus saugo tarptautinis ES ir NATO bendradarbiavimas, tačiau kiekvienas iš mūsų asmeniškai turi būti įsisamoninęs ir dorus, ir garbingus įsipareigojimus Lietuvos valstybei, ją saugoti ir ginti. Net ir sunkiausiai jai ir tautai metu“.

S. Tūbėnas

(Nukelta į 11 psl.)

(Atkelta iš 1 psl.)

LIETUVOS...

vadovų pasirašyta finansinės drausmės sutartis apsaugos nuo finansinio populizmo. Suteiks aiškią ir - svarbiausia - negrįžtamai pozityvią kryptį finansų ir ekonominei politikai. Užtikrins tarptautinių rinkų ir užsienio investuotojų pasitikėjimą.

Tikiuosi, kad Seimas dar pavasario sesijoje ratifikuos šią sutartį.

Tuo tarpu Lietuvos finansinė sistema tapo atsparesnė įvairiems sukrėtimams. Atlaiškėme išbandymą „Snoro“ bankrotu. Tai skausminga patirtis, tačiau aiškus ženklas, kad finansinėms aferoms Lietuvoje vietos nėra ir nebus.

Stabilizavę valstybės finansus, turime sutarti dėl ekonomikos variklio - **verslo skatinimo**.

Aklai taupydami ir ribodami išlaidavimą, sumažiname ir verslo galimybes. Negebėdami **apsispręsti ir susitarti** dėl namų renovacijos, atliekų tvarkymo, jaunimo verslumo skatinimo, šiandien laidojame nepanaudotus milijonus, galėjusius tapti naujomis galimybėmis mūsų žmonėms ir ekonomikai.

Todėl būtina suderinti finansinės drausmės ir ekonomikos skatinimo politikas, priešinti jų negalima.

Visos partijos ir vyriausybės verslo, ypač smulkiojo ir vidutinio, skatinimą skelbia savo prioritetu. Inicijatyvūs šalies žmonės vien pernai įkūrė dešimt tūkstančių naujų smulkiojo verslo įmonių. Tačiau verslo saulėtekis vis keičia saulėlydžiai.

Priežastis ta pati - nėra aiškaus sutarimo, todėl remiame abstrakčią verslo sąvoką. O reikėtų remti konkurencingą verslą. Tokį, kuris turi potencialą steigti darbo vietas, kurti nacionalinį produktą ir integruotis į užsienio rinkas.

Verslo sėkmė lydi tuos, kurie geba pirmauti - pasiūlyti kažką naujesnio, geresnio, pigesnio. Pavyzdžiui, aukštosiomis technologijomis grįstas verslas nuosmukio nepatyrė net krizės metu. Atvirkščiai - lietuviškas lazeris šiais metais atrado naujų rinkų. Lietuvių išradimai dalyvauja net kosmoso programose.

Tačiau pažangių įmonių turime neatleistinai mažai ir pagal inovatyvumo indėlį į ekonomiką esame Europos Sąjungos gale.

Antras ekonominio saugumo garantas - energetika.

Šios valdžios pradėti darbai energetikos srityje neabejotinai reikšmingi.

Po dvidešimt metų išdrį-

some eiti energetinio savarankiškumo keliu. Mažiname priklausomybę nuo vienintelio tiekėjo. Aiškiai pasakėme sau - Lietuva turės suskystintųjų dujų terminalą. Ilgus metus veržtą energetinės priklausomybės kilpą taip pat atlaisvina saulė, vėjas ir kitos alternatyvos.

Tai negrįžtami sprendimai, kurių neturėtų keisti rinkimų pažadai.

Vyriausybė iš esmės apsisprendė dėl viso paketo svarbių energetikos projektų. Tačiau už šalies energetinę ateitį, atominės energetikos plėtrą atsakingos visos politinės jėgos. Todėl būtinas galutinis apsisprendimas ir platus politinis sutarimas, nes šiuos projektus įgyvendinti reikės kelioms politinėms kadencijoms.

Realinė politinė ir ekonominė nepriklausomybė įmanoma, tik jeigu pradėtus darbus sugebėsime užbaigti naudingai Lietuvai.

Tas pats su **šilumos ūkio pertvarka**.

Kokias kainas - konkurencines ar oligarchines - mokės mūsų žmonės už šildymą, priklauso nuo gebėjimo pažaboti monopolininkų apetitą.

Yra pasaulyje toks terminas - „šiluminis skurdas“. Jei išlaidos šildymui viršija 10 procentų žmogaus gaunamų pajamų, laikoma, kad šio skurdo riba - peržengta. Mūsų žmonės šildymui žiemos mėnesiais išleidžia nepalyginamai daugiau.

Pokyčiai šioje srityje neišvengiami. Sąskaitos už šildymą rudenį persikels į rinkimų biuletenius.

Šilumos ūkio pertvarka - nekintanti užduotis šiam ir naujam Seimui, išlikianti pagrindiniu reikalavimu formuojant naują Vyriausybę.

Sutarėme dirbti žmogui, o ne atskirų grupių interesams. Bet energetikos sektorius sunkiai atsikrato senų įpročių. Radus politinės valios pradėti pertvarką šilumos ūkyje, monopolininkų čiuptuvai aplipo **atliekų tvarkymą ir biokuro gamybą**.

Todėl ir toliau vykdau visiems duotą pažadą - asmeniškai domėtis korupcinių įstatymų kilme. Stabdydama atskirų grupelių užsakytus, korupcija dvelkiančius įstatymų projektus, šiemet keletą kartų buvau priversta naudotis veto teise.

Dėl uždelstų reformų ir padarytų klaidų šalyje daugėja socialiai pažeidžiamų žmonių. Todėl **socialinė politika** ir toliau reikalauja sutarimo. Tačiau pasiūlymai pasirodė tik prieš mėnesį, Vyriausybės kadencijai einant į pabaigą.

Socialinė politika - labiau-

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė Seime skaitė metinį pranešimą.

Dž. G. Barysaitės nuotr.

siai politinių vėjų blaškoma sritis. Ekonominė krizė dar labiau išryškino jos ydas, tačiau nepriverstė susitarti dėl valstybės paramos skyrimo principų. Diskusija, kas jos labiau vertas - mamos, senoliai ar jaunimas - priėjo akligatvį. Todėl verčiau sutarkime, kad, **pirma**, skatiname darbą, o ne pašalpas, **antra**, paramą skiriame tam, kam labiausiai jos reikia, o ne tam, kas ją akivaizdžiai piktnaudžiauja.

Galiausiai paramos skirstymą perkelkime iš centro į savivaldą - ten geriau žino, kam iš tikrųjų sunku, o kam valstybės pagalba - tik priedas prie šešėlinio uždarbio.

Toks bandomasis projektas penkiose savivaldybėse jau pasiteisino - patys žmonės pripažįsta, kad taip ir teisingiau, ir racionaliau.

Lygiai taip ir su pensijų reforma. Nerandant sutarimo, ji tiesiog užstrigo.

Mielieji,

Dažniausiai mus visus pasiekiantis žmonių skundas - „**Nėra teisybės**“.

Į Prezidentūrą per metus kreipėsi beveik septyni tūkstančiai žmonių - kas antras dėl įvairių teisėtvarkos institucijų darbo.

Viena vertus - džiaugiamės pažanga, kuriant teisinę valstybę. Kita vertus - abejojame valstybės gebėjimu užtikrinti teisingumą.

Visuomet palaikiau ir palaikysiu ieškančius tiesos. Tačiau niekindami valstybę, keikdami jos teisės saugą ir įstatymus, vykdydami **tik savo teisingumą**, tiesos nerasime.

Teisė į teisingą, greitą ir nešališką teismą **gali būti užtikrinta**. Jeigu teisingumą vykdys sąžiningi ir profesionalūs teisėjai. Todėl susitarimas tobulinti teismų sistemą - tebegalioja. Tai ilgas kelias, tačiau reikia eiti juo kantriai ir principingai visiems.

Teismai keičiasi. Per trejus metus teisėjų mantijos jau nuvilktos tuzinui teisėjo vardo nevertų asmenų. Teisingumo vykdyti atėjo 72 nauji žmonės. Su kiekvienu iš jų susitinkau asmeniškai.

Šiemet pokyčių teismuose atneš pradėjusi realiai veikti teismų vadovų rotacija. Keičiasi net trisdešimt įvairaus lygio teismų vadovų.

Iki šiol neįmanoma laikyti kova su teisėjų korupcija dabar jau įmanoma. Kaune atskleista kabinetinio teisėjų susitarimo praktika. Vilniuje apnuoginti nešvarūs teisėjų ir advokatų veiklos modeliai.

Tačiau dar gaji ir senoji ydinga tvarka - kur varnas varnui akies nekerta. Kolegai prokurorui už pirmo kyšio paėmimą pritaikoma lygtinė bausmė, o senų bylų vilkinimas vis dar įmanomas.

Patikimesnei teismų sistemai kurti ir toliau reikia sutelktų pastangų. Prie to gali bei turi prisidėti ir patys žmonės.

Sutarėme į teisės saugą įsileisti visuomenę.

Pirmas žingsnis žengtas - visuomenės atstovais papildytos prokurorų atrankos ir veiklos vertinimo komisijos. Nesukeliant suirutės teismų sistemoje, visuomenės atstovus būtina įtraukti ir į teismų darbą. Nauda šiuo atveju būtų abipusė: teismams - priežiūra iš šalies, visuomenei - galimybė pažvelgti į procesus iš vidaus.

Šių projektų parengimas buvo ir išlieka vienu svarbiausių Vyriausybei keltų teisėtvarkos srities uždavinių.

Teisės saugos institucijų depolitizavimas taip pat yra mūsų apsisprendimas.

Tačiau tie, kam ilgus metus teisės sauga buvo įrankis politinėms sąskaitoms suvesti arba savo ramybei apsaugoti, sunkiai atsisako šio įpročio. Kova dėl įtakos Finansinių nusikaltimų tarnybai - aki-

vaizdus to pavyzdys. Ir tuo neapsiribota. Net paskutinių kadencijos mėnesių energija skiriama bandymui pakeisti Seimo Statutą bei įstatymus ir atnaujinti politikų įtaką teisės saugos ir kontroliuojančioms institucijoms.

Tikiuosi, nebus padaryta klaida, kuri grąžins mus į „kišeninio prokuroro“, „saugumo kurmių“ ir kovos tik su buitine korupcija laikus.

Jeigu norime tiesos, o ne teisingumo pagal užsakymus, privalome sutarti - visų teisėtvarkos institucijų nepriklausomumas ir atskaitomybė turi būti užtikrinti.

Siekdami, kad šalyje daugėtų teisingumo, jau apsisprendėme ir įstatymu įtvirtiname, kad **neteisėtą praturtėjimą** laikysime nusikaltimu. Statistinių duomenų suvestinėse turime naują eilutę - dėl neteisėto praturtėjimo pradėta devyniasdešimt ikiteisminių tyrimų.

Įtartinau įgyto turto vertė - šimtai milijonų litų. Tai didelis žingsnis teisingumo keliu. Tačiau čia pat žingsnis atgal - susiaurintas rizikos grupėi dėl neteisėto praturtėjimo priklausančių ir tikrinamų asmenų sąrašas. Jame nebeliko Seimo ir savivaldybių politikų, tik valstybės tarnautojai.

Skaidrumo ir politinės brandos egzaminą laikė ir partijos.

Atsisakius juridinių asmenų finansavimo, šiuose rinkimuose turės daugiau galimybių ne tik rėmėjų pinigai, bet ir politinės idėjos, kompetencija ir nuveikti darbai.

Sutarimas rimtai imtis politinės korupcijos ir kovoti asmeniniu pavyzdžiu pradėtas. Tačiau skaidrumo egzaminą partijos neišlaikė, pasilikdamos sau viešųjų pirkimų išimtį.

Kovai su korupcija reikiami instrumentai bendromis jėgomis (Nukelta į 5 psl.)

LIETUVIAI, IŠGELBĖJĘ ŽYDŲ GYVYBĘ

RACHELĖ FEDARAVIČIENĖ (1908-1980)

ALFONSAS FEDARAVIČIUS (1902-1984)

Ūkininkai, Aleksandriškių km., Trakų raj.

Abraomas (pavardės neatmenu), išžudžius jo šeimą, buvo atsiųstas plento Kaunas-Vilnius tiesi. Kai Vievio miestelio policija sužinojo, kad Abraomas geras siuvėjas, jis buvo paimtas siūti drabužių vietiniams policininkams ir jų šeimų nariams. Po kiek laiko jis pasitraukė į aplinkinius kaimus. Tai sužinojęs mano tėvas 1943 m. pabaigoje atsikvietė jį padirbėti mūsų sodyboje. Padaręs darbus mums, siuvo kaimynams. Stengėsi nepakliūti į akis baltaraiščiams. Netgi dirbdamas kitur, dažnai grįždavo

nakvoti pas mus. Mes jį nemo-kamai maitinom. Nakvodavo virtuvėje - slėptuvėje už didelės krosnies. Apie tai, kur ir pas ką eina siūti, nuo mūsų slėpdavo. Už maistą siūlydavo tėvams uždirbtų markių, tačiau jie kategoriškai atsisakydavo, juolab kad ir pats Abraomas atrodė labai varganai.

Mano tėvai, kaip ir kiti, rizikavo tai darydami. Visi puikiai suprato, kas laukia šeimos, slepiančios žydus.

Abraomas buvo labai prisilėgtas, jautėsi vienišas. Visi jo giminės buvo sunaikinti, kaip

ir kiti Vilniaus geto žydai. 1944 m. išvakarėse jis prisipažino tėvui pamilęs žydų tautybės merginą - Renią iš Lenkijos, dirbusią prie plento tiesimo. Tėvas išpirko merginą iš ją saugojusių vlasoviečių ir apgyvendino kartu su Abraomu virtuvėje už krosnies. Renia taip pat vengė pašaliečių.

1944 m. balandyje, geriems žmonėms perspėjus apie gresiantį pavojų, mes visi atsiveikinome su Abraomu ir Renia. Jie išėjo Žaslių link, tačiau paėję apie 10 kilometrų prie Paparčių kaimo sutiko

Rachelė ir Alfonsas Fedaravičiai (1933)

baltaraiščius. Netoli Žaslių jie Abraomą ir Renią sušaudė; iki išvadavimo buvo likę tik pora mėnesių.

Tėvas man dažnai sakydavo: „Nesigirk padaręs kitam

gera, nušluostęs artimui ašarą, paguodęs, varge padėjęs - tai mūsų pareiga, nes visi esame vieno Tėvo vaikai.“

Iš leidinio „Gyvybę ir duoną nešančios rankos“.

(Atkelta iš 4 psl.)

LIETUVOS...

mis jau sukurti. Dabar reikia juos taikyti. Nedarant jokių išlygų niekam - nei valdantiejiems, nei opozicijai. Niekam.

Gerbiamieji,

Sutarę dėl esminių ir ne-kintamų šalies vidaus gyvenimo kryptų, užtikrintai šalies interesams ginti privalome naudoti ir **užsienio politiką**.

Per praėjusius metus jau sugebėjome paversti ją naujomis galimybėmis mūsų strateginiams tikslams ir šalies saugumo užtikrinimui. Esame girdimi ir turime sąjungininkų.

Mūsų siekis aukščiausius branduolinės saugos reikalavimus taikyti visoms atominėms elektrinėms tapo visos Europos Sąjungos siekiu. Tai Lietuvai aktualu dėl pašonėje statomų elektrinių.

Lietuvos energetiniam savarankiškumui svarbūs projektai taip pat virto Europos Sąjungos susitarimu panai-kinti energetinę Baltijos šalių izoliaciją. Padedami patikimos regioninės partnerystės, stumiamės į priekį su dujų terminalu ir atominė elektrine.

Bendradarbiavimas unikaliame Šiaurės ir Baltijos šalių regione - galimybė įgyti patirties ir dar geriau ginti mūsų žmonių interesus Europoje.

Sutarkime nepamesti šios krypties.

Apsisprendėme, kad sieksime realios, o ne formalios narystės NATO. Ir po trejų metų turime konkrečius gynybos planus Baltijos šalims ir nuolatinę oro policijos misiją.

Taip pat užsitikrintas dėmesys naujoms grėsmėms - energetiniam ir kibernetiniam saugumui bei naujų karinių pajėgumų dislokavimui mūsų pasienyje.

Lietuva tapo aktyvia ir patikima tarptautinės bendro-

menės nare. Pirmininkavimas ESBO ir Demokratijų bendrijoms, pradėję veikti Branduolinio ir Energetinio saugumo centrai - tai tarptautinės bendruomenės pasitikėjimo Lietuva ženklai.

Didelė vertybė yra gera kaimynystė. Tačiau tai nėra duotybė. Gera kaimynystė yra tada, kai ekonominis bendradarbiavimas klesti, o šalių visuomenės intensyviai bendrauja. Tai turi būti mūsų atspirties taškas, matuojant kaimyninių santykių kokybę.

Besikeičianti geopolitinė situacija ir šalies interesai reikalauja kūrybiškos užsienio politikos ir išmaniosios diplomatijos. Prioritetą teikiu ne ceremoniniams susitikimams ar iškilmingoms deklaracijoms, bet konstruktyviam dialogui ir vertybiniam interesų derinimui. Iš Lietuvos diplomatų tikiuosi indėlio būtent į tokią užsienio politiką.

Šiais metais išmaniosios diplomatijos prireiks kovojant už finansiškai naudingą paketą Lietuvai naujoje Europos Sąjungos finansinėje perspektyvoje. O didžiausio pajėgų mobilizavimo reikės po metų prasidėsiančiam Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungoje.

Partijų susitarimas pirmininkavimą laikyti nacionaliniu uždaviniu išlieka.

Jeigu neatsiras pagundų keisti pirmininkavimo prioritetus, Lietuva šią pareigą gali paversti naujomis galimybėmis savo patikimumui įrodyti ir nacionaliniams, ypač energetiniams projektams įgyvendinti.

Pradėti turėtume nuo suvokimo, kad tai - ne primes-tas darbas, kad mes - visi Lietuvos žmonės - kuriame Europos Sąjungą kartu su visais europiečiais.

Globalėjančiame pasaulyje **nacionalinio saugumo ir**

sutarimo reikalu tampa ir tapatybės išsaugojimas.

Kol kas tai labiau rūpi tik patriotines dainas, lino ir duonos kelius bei lietuvišką knygą gaivinantiems entuziastams ar už pašalpos dydžio algą dirbantiems bibliotekini-kams.

O juk sunkiausiais momentais ginamės unikaliomis pasaulyje lietuviškomis sutartinėmis, kuriose gal ir užkoduota mūsų vienybė ir gebėjimas susitarti. Todėl pats laikas valstybiniu lygiu apsispręsti ir dėl kultūros paveldo apsaugos, ir dėl gimtosios kalbos puoselėjimo, ir dėl tinkamo kultūros finansavimo.

Deramo dėmesio nesulaukia ir brangiausias mūsų turtas - jauni žmonės. Dėl nuolat reformuojamos **švietimo sistemos** geriausi Lietuvos vaikai išvažiuoja ten, kur nebrangu, aišku ir kokybiška. Tų, kurie jau netapatina savęs su Lietuva, grėsmingai daugėja.

Todėl kviečiu būsimą Seimą ir Vyriausybę, pasinaudojus Švietimo strategijos atnaujinimu, apsispręsti ir susitarti dėl aiškių švietimo kryptų ir dirbtinai, sulig kiekvienu rinkimų ciklu, jų nekaitalioi.

Brangūs Lietuvos žmonės, Seimo nariai,

Kiekvienoje valstybės gyvenimo srityje sutarkime dėl esminių darbų, nejudinamų kairės ir dešinės švytuoklės. Tai pareiga atsakingai elgtis su savo šalies finansais, stiprinti ekonomiką per verslo skatinimą ir savarankišką energetiką bei siekti, kad būtume skaidri, solidari ir pažangi šalis. Kad nepraskolintume savo vaikų gyvenimo, kad korupcija nekištų pagalių į ratus.

Galiausiai, kad galėtume didžiuliais esą laisvos Lietuvos piliečiai.

Ir nors daug svarbių darbų

esame pradėję, nustokime trypčioti ir blaškytis. Lyg patys netikėtume savo sėkme ir galimybėmis. Valstybės šeiminkai esame tik mes patys. Tikiu, galime būti geresni.

Tą turime įrodyti ir artėjančiuose **rinkimuose**.

Šios kadencijos Seimui ir Vyriausybei dėkoju už sutarimą svarbiausiais valstybei ir jos žmonėms klausimais, kurie padės kurti saugesnį gyvenimą mūsų žmonėms.

Po kelių mėnesių laukia apsisprendimas, kam patikėsime valdyti šalį artimiausius ketverius metus. Čia sutarti turėtume dėl vieno, kad į rinkimus eisime visi, o ne kas trečias. Ir nepaliksim kitiems spręsti savo ateities.

Esu pasirengusi ir toliau dirbti kartu su tais, kurie kryptingai sieks naudingų šaliai rezultatų.

Po rinkimų naujo Premjero lauksiu ne tik su ministrų pavardėmis, bet ir su tęstiniu sutartų darbų sąrašu. Todėl kviečiu dar kartą - **sutarkime** dėl esminių principų, kurių neaukosime politinėms kovoms. Neatsisakykime ir nestabdykime svarbių darbų vien dėl to, kad jie pradėti su kita politine vėliava.

Prieš pat parlamento rinkimus Lietuvos olimpinė rinktinė kelias į Londono olimpinės žaidynes. Kiekvienas neš **tiktai trispalvę**. Be jokių politinių spalvų ar atspalvių. Sieks pergalių Lietuvai, po vieną ar komandoje.

Sutarkime ir mes, kad visų pirma aukščiausiai nešime iškėlę šalies ir mūsų žmonių interesus. Kad dešine ar kaire kelio puse eisime ta pačia kryptimi.

Gali sportininkai, įrodykite, kad galime ir mes!

Dėkoju už dėmesį.

Dalia Grybauskaitė, Lietuvos Respublikos Prezidentė

LIETUVOS ISTORIKAI NUSTATĖ PER TŪKSTANTĮ ŽYDUS ŽUDŽIUSIŲ LIETUVIŲ

Dvejus metus dirbusi Lietuvos istorikų komanda nustatė per tūkstantį lietuvių, kurie dalyvavo žydų holokauste Antrojo pasaulinio karo metais, tačiau be teismo įvertinimo sąrašo viešai neskelbė.

Tyrimo metu **nerasta jokių įrodymų, kad prie žydų žudymo būtų prisidėję su sovietų okupacija kovoję partizanų vadai**. Gyvų įtariamų holokausto vykdytojų šiuo metu Lietuvoje nebėra.

Kaip sakė Lietuvos gyvenotojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vadovė Teresė Birutė Burauskaitė, šiuo metu vykdomi baigiamieji tyrimo darbai, o nustatyti statistiniai duomenys turėtų būti viešai paskelbti birželio pabaigoje.

Patikrinusi Izraelio interneto svetainėje skelbtas tariamų 4268 žydšaudžių pavardes, penkių istorikų komanda nustatė, kad žudynėse dalyvavo **1034 asmenys**.

„Profesionalūs istorikai peržiūrėjo 4268 minimas pavardes žmonių, kurie, sąrašą paskelbusių nuomone, gali būti susiję su žudynėmis. Po mūsų specialistų tyrimo liko 1034 asmenys“, - sakė T.B. Burauskaitė. „Tai tie asmenys, kurie laikė ginklą. Beveik visi, kurie buvo kaltinami, aiškina, kad jie tik konvojavo, o kiti žudė. Bet tai yra netiesa, nes šešias valandas šaudyti vienas žmogus negali tiesiog fiziškai“, - kalbėjo centro generalinė direktorė.

Pasak jos, **išlieka neaišku, kokių pagrindu buvo sudarytas seniai internete esantis tariamų holokausto dalyvių sąrašas**, kai kurių pavardžių nepavyko rasti apskritai jokiuose archyvuose.

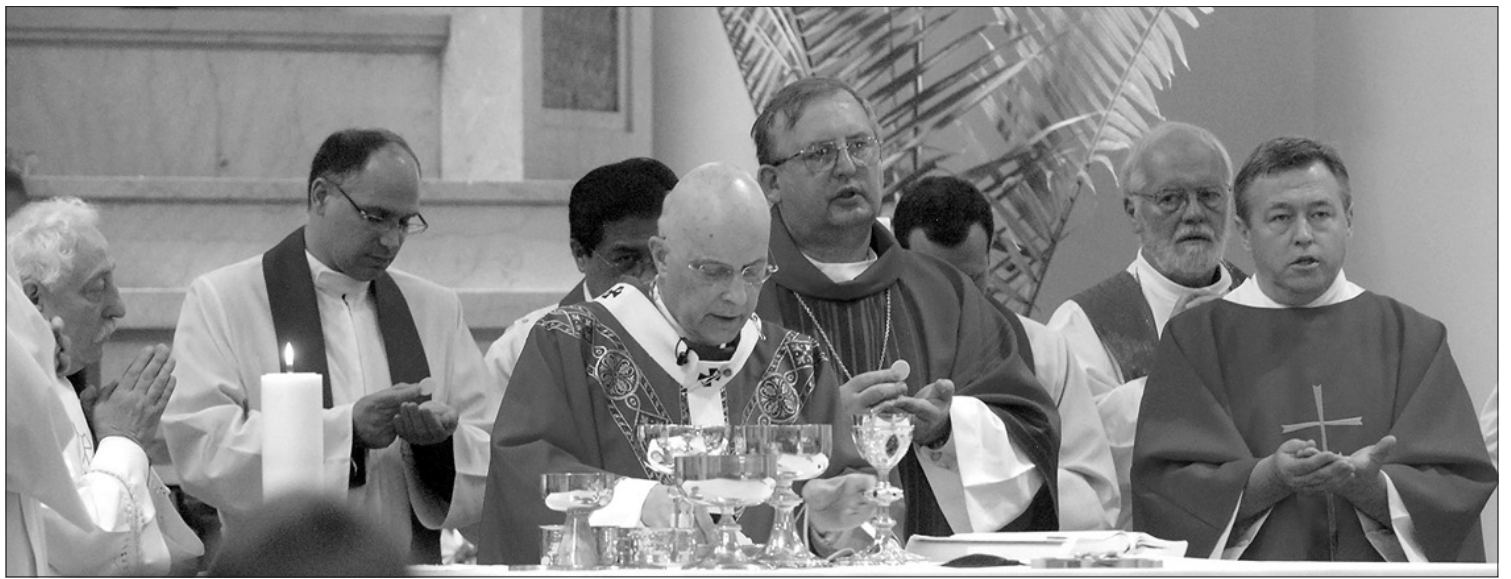
(Nukelta į 11 psl.)

LAUKIAME DAR VIENO STEBUKLO

Prieš 25-erius metus Vilniaus arkivyskupas Jurgis Matulaitis popiežiaus Jono Pauliaus II Romoje buvo paskelbtas palaimintuoju. Šventėje dalyvavo tūkstančiai lietuvių suskridę iš įvairių kraštų ir tik 5 iš Lietuvos. 1987 metais okupantas tebekontroliavo išvykimą į užsienį. Iš Čikagos gausus būrys keliavo į beatifikacijos iškilmes kartu su Lietuvių Operos chorą, kuris buvo pakviestas giedoti Vatikane, pasikeičiant su grigališkuoju berniukų chorą. Mūsų Operos chorui dirigavo Arūnas Kaminskas.

Gegužės 27 dieną Katalikų Bažnyčia švenčiant Sekminių šventę, Čikagos ir apylinkių lietuviai rinkosi į Švč. Margelės Marijos Gimimo šventovę, kurioje Čikagos kardinolas Francis George, OMI, su vyskupu Anrew Wypych, Marijonų ordino generaliniu vikaru Josphe Roesch, atvykusi iš Romos, Lietuvos marijonų viceprovincijolu kun. Tomu Miliausku, MIC, parapijos administratoriumi Jauniūmi Kelpša ir kviestiniai 16 kunigų bei diakonu Vitu Paškausku, koncelebravo šventų Mišių auką.

Procesijai žengiant, kuriai vadovavo kardinolas, prie altoriaus, jungtinis choras giedojo „Veni Creator Spiritus” giesmę. Eisenoje su vėliavomis ėjo mūsų organizacijų na-

Palaimintojo Jurgio Matulaičio beatifikacijos 25-rių metų sukakčiai skirtas šv. Mišias aukoja kardinolas Francis George, OMI, su kitais kunigais, kurių tarpe matome Švč. Margelės Marijos Gimimo parapijos valdytoją kun. Jauniū Kelpšą ir J. Matulaičio misijos Lemonte kleboną kun. Antaną Saulaitį, SJ.

Jono Kuprio nuotr.

riai, šauliai, Kolumbo vyčiai, jaunimo atstovai - skautai ir ateitininkai.

Pamaldos vyko lietuvių ir anglų kalbomis. Kardinolas palaimino dailininkės Ados Sutkuvienės ir jos dukters Rasos sukurtą palaimintojo mozaiką, patalpintą prie altoriaus. Homilijos metu kardinolas priminė pal. J. Matulaičio dorybes, kurios turi būti mums pavyzdžiu, džiaugėsi šios bažnyčios grožiu, pavadinus ją ypatinga šventove ir net du kartus pažymėdamas kun. Jauniaus Kelpšo nuopelnus burti tikinčiuosius Dievui ir lietuvybei.

Jungtiniame chore giedojo Švč. M. Marijos Gimimo parapijos choras, kuriam va-

dovauja Jūratė Lukminienė, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos choras Lemonte, kurį veda Jūratė Grabliauskienė, Cicero Šv. Antano parapijos choras, kurio vadovė Vilma Meilutytė, lietuvių „Dainavos” choras, kurio dirigentas Darius Polikaitis ir Švč. Margelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapijos choristai su vadovu Algimantu Barniškiu. Be žinomų Mišių eigoje giedamų giesmių, pirmą kartą buvo giedamos Ričardo Soko dvi sukurto giesmės: „Ave Maria ir Meditacijos giesmė „Leisk, Viešpatie”, palikusias gilų įspūdį, kurias giedojo „Dainavos” choras. Pamaldų metu solo giedojo Giedrė Sokienė, vargonais grojo

Ričardas Sokas. Iškilnių pamaldos buvo baigtos Konrado Kavecko gieme „O, Kristau, pasaulio Valdove”, Bernardo Brazdžionio žodžiais.

Procesijai išeinant iš bažnyčios, kardinolas laimino žmones ir išėjęs į gatvę sveikinosi su žmonėmis ir neskubėjo išvykti. Dera dar priminti, kad kardinolas savo pamokslu bažnyčią pavadino Motina šventovė. Ji buvo išpuošta gėlėmis ir ilgais kaspalais nuleistais iš bažnyčios lubų.

Kad 1987 m. birželio 28 d. Jurgis Matulaitis paskelbtas palaimintuoju būtų paskelbtas ir šventuoju, reikalingas dar vienas stebuklas. Bažnyčia stebuklu pripažįsta, kai ligonį,

kurį gydytojai atsisako gydyti, kadangi medicina nebeturi jo išgyjimui priemonių, bet ligonis meldžiasi, prašydamas palaimintojo užtarimo ir staiga išgyja.

Palaimintojo arkivyskupo Jurgio Matulaičio herbe buvo įrašytas jo gyvenimo šūkis: „Vince malum in bono” - „Nugalėk blogį gerumu”. Mums belieka laukti jo kanonizacijos.

Šias iškilmes plačiai aprašė „Chicago Tribūne” dienraštis gegužės 28 dienos laidoje su nuotrauka ir dvi televizijos stotys rodė žinių programose. Beatifikacijos paminėjimo komitetui vadovavo dr. Linas Sidrys.

VR

KGB LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS IŠVAKARĖSE

VLIK'AS SOVIETINIO SAUGUMO AKIMIS

Doc. dr. Arvydas Anušauskas

Spausdiname jo sutrumpintą „Du KGB slaptosios veiklos aspektai” studiją.

VI.

„Smegenų plovimo” planą Lietuvoje pradėta realizuoti 1988 m. pavasarį. Pirmiausia pasirašius po KGB agentų kartotekas atrinkti tie agentai, kurie pažįstami ar bendrauja su JAV, Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos ir Italijos politiniais veikėjais, mokslininkais, valstybinių įstaigų tarnautojais, žurnalistais bei žymesniais verslininkais. 1988 m. gegužės mėn. surasta tik 17 tokių reikalingų žmonių ir 17 agentų. Kagėbisto A. Kazlausko agentas K. Gaigalas (archyvinis Nr. 33545) pažinojo Vašingtono medicinos centro sekretorių Tonį Demikį, A. Galkino agentas Vytas (Nr. 34916) bendravo su JAV lietuvių gydytojų asociacijos viceprezidentu Jonu Tomu Daugirdu, V. Kirejevo agentas Masteris (Nr. 35070) pažinojo stomatologinės poliklinikos

Oldenburge (Vokietija) savininką Borisą Stambolskį, V. Petniūno agentas Riva (Nr. 26189) – radijo stoties BBC darbuotoją Samuelį Josmaną ir t.t. Tarp agentams pažįstamų ir KGB sekamų žmonių dar buvo radijo stočių, bibliotekų, JAV ir Vokietijos firmų ir bankų darbuotojai, dvasininkai. Jūs ypač aktyviai ėmė tyrinėti KGB darbuotojas R. K. Čiapas, daugiausia dėmesio skyres verslininkams ir žurnalistams.

Seni metodai naujomis aplinkybėmis. Dinamiškai besiklostanti situacija pranoko visus KGB planus ir privertė grįžti prie seniai išbandytų metodų. Po pirmųjų masinių Sąjūdžio ir Laisvės lygos mitingų, prieš eilinį „Juodojo kaspino” dienos minėjimą (rugpjūčio 23 d.), 1988 m. rugpjūčio 16 d. KGB skyriaus Lietuvoje viršininkas E.

Eismuntas, garsėjęs aršiomis antilietuviškomis pažiūromis, iš esmės pripažino, kad KGB prarado galimybes sau naudanga linkme pakreipti vykstančius procesus: „Emigrantų organizacijos daugiau bendrauja su kūrybinėmis sąjungomis, kolektyvais, mokslo įstaigomis, t.y. sau naudinga linkme įtakoja ir atskirus asmenis, ir kūrybinę bei mokslinę respublikos visuomenę, įtakoja „legalios opozicijos” atsiradimą pagal lenkišką ir čekoslovaką modelį”. Minėtame plk. P. Toomo plane buvo numatyta tokį bendravimą nukreipti kaip tik į priešingą pusę ir padėti izoliuoti išsivijusių organizacijų. Tuo tarpu to nepavyko įgyvendinti „naujais metodais” (nepavyko Lietuvoje, bet Estijoje dalis plk. P. Toomo propaguojamų metodų buvo įdiegta). Vilniaus KGB kartu

su Maskvos K valdybos A tarnyba ir 1-osios vyriausiosios valdybos 19-uoju skyriumi (virš. R. Marcinkus) pradėjo aktyvias kontrpropagandos ir kompromitavimo akcijas. Prie jų priskirtinas ir knygos „Išdavystės keliu” naujas leidimas anglų ir lietuvių kalbomis, tendencingų, melagingų ir šmeižikiškų straipsnių publikavimas oficialiuose laikraščiuose ir žurnaluose. Tie straipsniai buvo nukreipti ne tik prieš Laisvės lygą, bet ir prieš Sąjūdžio veikėjus.

Naujo propagandinio puolimo planus pradėta brandinti Maskvoje dar 1988 m. vasarą. Tada buvo prisiminti tikinčiųjų reikalai ir Vatikanas. Maskvos funkcionieriai sugebėjo išvelgti galimybę panaikinti Lietuvos diplomatinę tarnybą prie Šv. Sosto ir pripažinti Lietuvą Sovietų Sąjungai. Tai turėjo būti lyg ir kompromisas, jei Lietuvoje būtų palengvinta tikinčiųjų padėtis ir bažnyčiai grąžintas konfiskuotas turtas. Nors Vilniaus KGB neturėjo žinių, ar Šv. Sostas yra pasirengęs ieškoti kompromisų su M. Gorbačiovu (tai iš tikrųjų buvo nerealų), bet pati Maskvos idėja pradėta brandinti. 1988

m. spalio mėn. Vilniaus katedrą gražinus tikintiesiems (ir legalizavus tautinę simboliką) laukto efekto nepasiekta. Priešingai. Vilniaus KGB pirmininkas E. Eismuntas pripažino, kad „Sąjūdžio autoritetas išsivijęs akyse dar labiau sustiprėjo priėmus įsaką dėl lietuvių kalbos, gražinus nacionalinę atributiką, perdavus tikinčiųjų žinion kai kuriuos maldos namus”. Remiamas daugelio Lietuvos gyventojų Sąjūdis tapo realia politine jėga, su kuria reikėjo skaitytis. Išvaikius Laisvės lygos 1988 m. rugsėjo 28 d. mitingą, Sąjūdis vis mažiau dangstė judėjimą dėl nepriklausomybės „suverenumo” idėja. Nenumaldomai artėjo laikas, kai visiškos nepriklausomybės siekis bus deklaruotas ir įrašytas į Sąjūdžio programinius dokumentus. Tai suprato ir KGB. Sovietinio saugumo nelaimei, pakito ir santykiai tarp išsivijusių organizacijų. Anksčiau KGB efektyviai naudotas metodas – didinti tarpusavio nesusipratimus ir kompromituoti aktyvius Lietuvos išlaisvinimo šalininkus – akivaizdžiai neteko galios.

(Bus daugiau)

ST. PETERSBURG, FL

JONINIŲ DIENA

Birželio 24 d., jaunimo tautinių šokių grupė „Saulė“, atliks nuotaikingą programą. Jiems talkins ir pramoginių šokių grupė „Ritmas“. Kartu šia proga išlydėsime „Saulės“ grupę, išvykstančią į XIV-tąją Tautinių šokių šventę Bostone.

Nuo birželio mėn. 1 d. iki lapkričio 1 d. prasideda oficialus uraganų laikotarpis Floridoje. Klubo valdyba primena nariams, kad uragano atveju klubo patalpos nebus atidarytos. Valdyba ragina visus narius jau dabar pasiruošti uragano atvejui ir įsigyti parduotuvėse bei pašte veltui pateikiamas mūsų apskrities nuorodas – The Official Hurricane Guide for Pinellas County. Ten patariama aiškiai žinoti savo gyvenvietės evakavimo zoną, paruošti saugiai reikiamus vaistus, svarbius dokumentus, žinoti kur vyksite evakuacijos atveju. Nuorodose yra visa eilė būtinos informacijos uragano atveju.

KONSULINĖS PASLAUGOS FLORIDOJE

Gegužės mėn. 17-18 dienomis Lietuvos Respublikos generalinis konsulas New York surengė konsulinių pareigūnų išvykstantįją misiją St. Petersburg, FL. Aptarnavimas vyko Lietuvių klube. Iš New York konsulato atvyko dvi pareigūnės – Asta Guobienė ir Agnė Sakalauskaitė, darbavosi suteikdamos įvairius konsulinius pasitarnavimus iš visos Floridos atvykusiems tautiečiams. Didelė padėka Lietuvių klubo pirmininkei Vidai Meiluvienei svetinagai priėmusiai pareigūnes ir leidusiai pasinaudoti klubo patalpomis. Dėkoju Aurelijui Kilbauskui leidusiam pasinaudoti jo kompiuteriu ir talkinusiame visuose techniniuose reikaluose. Lietuvių klubo šeimininkei Angelei Straukienei dėkoju už vaišinią konsulato pareigūnių per abi aptarnavimo dienas.

Algimantas Karnavičius, LR gen. konsulas

OPEROS KONCERTAS

Gegužės 26 d. vakare, St. Petersburg Opera surengė Lietuvių klube puikų koncertą – Emerging Artist Spectacular, kuriame dalyvavo vienuolika operos solistų. Jiems akompanavo muzikas Constantine Grame. Solistų balso ir rolių paruošėja (coach) buvo pakviesta žinoma Metropolitan, Milano La Scala ir Houston Grand Opera nuolatinė solistė Stella Zimbalis. Koncerte pri-

statytos ištraukos iš birželio 1-5 dienomis St. Petersburg Operos statomos operos „Figaro vestuvės“.

Visą koncerto programą vedė SPO direktorius maestro Mark Sforzini. Jo solistų atliekamų ištraukų įdomūs, keblių ir painingų operos situacijų paaiškinimai su humoristiniu atspalviu, sudarė ne tik muzikiniai išskirtiną, bet ir publiką maloniai nuteikiantį koncertą.

Malonu, kad šis koncertas, vykstantis mūsų klubo salėje, buvo plačiai reklamuojamas Internete, vietinėje spaudoje ir Tampa Bay Magazine žurnale. Dalyvių didesnę dalį sudarė amerikiečių publika.

ATMINIMO (MEMORIAL) DIENA KLUBE

Birželio 27 d., po sekmdieninių pietų, popietės programą, išvykus pirmininkei ir vicepirmininkei, vedė valdybos sekretorė Rima Kilbauskienė. Ji pakvietė klubo Kultūros Būrelio pirmininkę Angelę Karnienę perskaityti jos kiekvieną sekmdienį paruošiamas žinias iš Lietuvos ir pasidalinti mintimis apie Amerikos Memorial Day - Atminimo dienos šventę.

A.Karnienė priminė šios šventės prasmę ir pradžios istoriją. Dabar karo veteranų arba jų šeimos narių dalinimą gatvėse raudonų aguonų, renkant aukas veteranams. Pasakojo, kaip jaunas kanadietis daktaras ir poetas John McCrea, Pirmo Pasaulinio karo metu komanduotas į Europą, po žiaurių kovų Flanders laukuose, paveiktas jaunų karių gyvybės praradimo, sukūrė 15 eilučių eilėrašį, kuriame jis išliejo savo dvasinį išgyvenimą ir metė žuvusių vardu iššūkį ateinančioms kartoms, tęsti jų kovą. Eilėraštitis, „In Flanders Fields“ pasklido plačiai po pasaulį. Tuose Flanders laukuose tarp galybės žuvusiųjų kapus ženklinančių kryžių, lingavo raudonos aguonos.

Jauna mokytoja, vėliau profesorė, Moin Michaels perskaičiusi šias eiles, sukūrė eilėrašį – kaip atsakymą ir užtikrinimą dr. McCrea mestam iššūkiui – „We shall keep Faith“. Ji taip pat nusprendė visada nešioti raudoną aguoną kaip pagerbimą ir prisiminimą žuvusiųjų kare ir ragino visus tą daryti. Šis paprotys pasklido plačiai po Ameriką ir Europą. Šilkinės aguonas gamindavo Amerikos užsienio karų veteranų invalidai. Taip kilo šis raudonos aguonos judėjimas, sukėlęs daugybę pinigų karo veteranų ir jų šeimų parėmimui. JAV pašto departamentas 1948 metais išleido pašto ženklą

CLEVELAND, OH

PRISIMINIMO DIENA

Š.m. gegužės mėn. 28 d., Cleveland, Ohio, šv. Kazimiero šventovės aikštėje, jau trečią kartą iš eilės, šv. Jurgio katalikų veteranų 613-as postas surengė „Memorial Day“ apeigas skirtas prisiminti ir pagerbti JAV karių, paaugojusių savo gyvybę visuose karuose, kad užtikrintų mūsų gyvenimą laisvėje. Šiose apeigose nebuvo užmiršti ir tie veteranai kurie buvo sužeisti, tapę invalidais ar tarnavę JAV karinėse pajėgose. Pagal protokolą, diena prasidėjo kariškai punktualiai 8:30 v.r. JAV vėliavos pakėlimu trimituojant dviems trimitininkams. Pakėlus vėliavą į stiebo viršūnę, pagarbos ženklai ji buvo nuleista iki pusės stiebo, saliuuojant išsirikiavusiems 613-to posto nariams, aidint šautuvų salvei ir visas apeigas stebint susirinkusiems.

Kleb. kun. Joseph Bacevice perskaičius visų mirusių 613-to posto narių vardus ir pavardes ir priminus jų gausius nuopelnus, vėliavas nešanti posto garbės sargyba, lydima posto

Kleb. kun. Joseph Bacevice perskaitė visų mirusių pavardes ir vardus. *Dirvos nuotr.*

su prof. Moin Michaels atvaizdu pagerbdamas ją, kaip Raudonos Aguonos judėjimo įkūrėją.

A.Karnienė sakė, kad ir mes lietuviai turime savus Flanders Fields, kuriuose mūsų lietuviai kariai paaugoję gyvybę Lietuvos laisvės karuose. Tik tie Flanders laukai yra prie Giedraičių, prie Širvintų, prie Radviliškio, tankiuose Lietuvos miškuose, prie Laptevų jūros, Vorkutoje, prie Baikalo ežero. Minėjo, kad nors atsidūrėme toli nuo savo gimtojo krašto, bet perėmėme ir išlaikėme žuvusiųjų mums mestą kovos už žmogaus, už tautos laisvės fakelą ir tęsėme ją. Ragino nepavargti ir perduoti pasiaukojimą už tą bendrą gerą ugnį ateinančioms jaunesnėms kartoms.

„Lietuvių žinios“, Nr.431, inf.

613-to posto nariai saliuoja JAV vėliava. *Dirvos nuotr.*

narių, žengė į šv. Kazimiero bažnyčią, kartu su kun. Joseph Bacevice ir diakonas Louis Pecek. Patarnautojais buvo Erik Duhigg ir Briana Caruso Taylor. Skaitovas buvo Arvydas Valiukas. Vargonavo Donatas Nasvytis. Giedojo Maria Hoffman ir John Taylor, kuris šv. Mišių pabaigoje prisidėjo trimitavimu. Pamokslą pasakė diakonas Louis Pecek, o kleb.

kun. Becevice, kuris yra 613-to posto kapelionas, kalbėjo pakartotinai primindamas visiems „Memorial Day“ reikšmę ir tikslą. Šv. Mišioms pasibaigus, vėliavos buvo išneštos iš bažnyčios ir visi rinkosi į parapijos svetainę pusryčiauti.

Papusrėčius, šv. Jurgio katalikų karo veteranų 613-to posto vadas Larry Stochl padėkojo visiems svečiams už dalyvavimą, kartu primindamas kasmetinius posto įsipareigojimus veteranams. Pristatydamas naują posto narį, jis kartu ir apgailestavo, kad mirtis neišvengiamai retina posto narių gretas ir kad posto ateitis vis tamsėja. Šiuo metu poste yra ir penki lietuviai. Klebonas apžvelgė šios dienos apeigas, kartu primindamas, kad birželio 2 d. šv. Kazimiero parapija turės lėšų telkimo renginį „Chinese Raffle“, kviesdamas dalyvauti. Gaila, kad, nors oras buvo gražus, lietuvių (parapijiečių ir „svečių“) šiose apeigose buvo labai mažai. Bažnyčioje buvo suskaičiuoti 63 asmenys supratę šios dienos reikšmę.

Algirdas V. Matulionis

ARGENTINA

Susivienijimo lietuvių Argentinoje tautinių šokių ansamblis „Dobilas“ ruošia Joninių šventę, kuri vyks mūsų patalpose birželio 23 d. Dalyvaus taip pat iš Urugvajaus lietuvių tautinių šokių ansamblis „Ažuolynas“ ir kt. draugijų šokių ansambliai. Liepos 29 d., mūsų patalpose, vyks meninė sukakties programa ir Sukaktviniai pietūs. Dalyvaus mūsų tautinių šokių grupės „Dobiliukai“, „Dobilas“ ir „Gintaras“. Gros muzikos grupė „Los Tucanes“.

Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjungos nauja valdyba: pirm. Juan Pablo Luna Pupelis (Argentinos Lietuvių Centras), vicepirm. Eunice Casandra Linkevičiūtė (Susivienijimas Lietuvių Argentinoje), sek. Aniela

Remorini Gasunaitė (Lietuvių d-ja Nemunas), izd. Karen Sudnius (Susivienijimas Lietuvių Argentinoje), nariai – Micaela Campagna (Lietuvių d-ja Mindaugas), Valentin Angeloni (Lietuvių d-ja Mindaugas), Nicolas Cabrera Dulke (Lietuvių d-ja Nemunas), Agustina Daiana Espelet (Laisva Lietuva, Tandil), Mariana Catolina Nieva Tamasiunas (Argentinos Lietuvių Centras). *LSA inf.*

Dėmesio skaitytojams. Pranešame, kad „Dirvos“ priešatostoginė laida, Nr. 13, bus išleista birželio 26 d., o poatostoginė laida, Nr. 14, liepos 17 d.

Visiems skaitytojams linkime malonių vasaros atostogų!

„...IŠBUČIAVO SMETONĄ”

Vidas Spengla

NKVD kova prieš Bažnyčią — pirmosios sovietų okupacijos metais

Jau pirmosios, 1940-1941 m. bolševikinės okupacijos laikotarpiu Lietuvos SSR vidaus reikalų liaudies komisariui Guzevičiui buvo atsiųsta SSRS vidaus reikalų komisaro Berijos ir Valstybės saugumo vyriausiosios valdybos viršininko Merkulov instrukcija, kokiais būdais ir metodais triuškindi Bažnyčią. Instrukcijoje rašoma:

„Su priešiška dvasininkijos veikla NKVD organai turi kovoti gerai organizuotu agentūrinių-operatyvinių darbu, kad per trumpiausią laiką Lietuvos katalikų vadovybę susilauktų daug rimtų smūgių. Turime sunaikinti jos bazę, diskredituoti ją katalikų akyse, suskaldyti dvasininkijos vadovybę ir sumenkinti jos įtaką tikintiesiems. Todėl SSRS NKVD siūlo:

- verbuojant kunigus ir katalikų autoritetus panaudoti visas jų silpnybes. Patirtis rodo, kad tokia kompromituojanti medžiaga verbavimui efektyviausia;

- verbuojant ir dirbant su agentūra atkreipti dėmesį į įvairiausių prieštaravimus tarp bažnyčios vadovų. Kruopščiai išnagrinėti šių prieštaravimų esmę ir panaudoti juos skaldant ir diskredituojant bažnyčios vadovybę, ypač pasitelkiant karjerizmo ir pavydo elementus;

- kad įsigytume kvalifikuotų agentūrų dvasininkų, reikia maksimaliai panaudoti suimtus kunigus ir religinius veikėjus;

- dvasininkus, užsiimančius aktyvia antisovietine veikla, suimti, prieš tai gavus SSRS NKVD sankciją”.

Reikia pripažinti, kad šios instrukcijos visos nuorodos buvo uoliai vykdomos. Net ir paskutinė - dėl dvasininkų areštų sankcionavimo. (Guzevičius šios nuorodos, matyt, norėjo laikyti ir grįžus sovietams 1944 metais. Vos praėjus frontui ir ėmus siautėti 3-iojo Baltarusijos fronto kontržvalgybai „Smerš”, jis rašo A.Sniečkui skundą ir praneša, kad renkama medžiaga VKP(b) Centro komitetui apie neteisėtus „Smerš'o” veiksmus, kadangi jie „be LKP (b) CK sankcijos ir nežinant Valstybės saugumo teritoriniams organams, areštuoja inteligentijos ir dvasininkijos aukštųjų sluoksnių atstovus”.) Kaip buvo įgyvendinama instrukcija 1940-1941 m., liudija nemažai KGB archyve išlikusių to meto dokumentų. Panagrinėsime tik vieną kitą.

1940 m. lapkričio mėn.

Guzevičius rašo ilgą pranešimą savo viršininkui Maskvoje Merkulov, SSRS NKVD 2-ojo skyriaus viršininkui Fedotov, LKP(b) CK sekretoriui Sniečkui ir SSRS VKP(b) CK bei Liaudies komisarų tarybos įgaliotiniui Lietuvoje Pozdniakov, jame analizuoja Lietuvos Katalikų Bažnyčios veiklą, metodus, jos vadovų politines nuostatas, jų charakterius (kuris kietesnis, o kuris minkštesnis) ir siūlo, kaip mažinti šios veiklos įtaką visuomenei. Kadangi artėjo Kalėdos, todėl gana plačiai svarstomas kalėdojimo (tikinčiųjų lankymo) klausimas. Pirmiausia išdėstoma, kas yra daroma kalėdojant. Čia sakoma, kad kalėdodami dvasininkai išsiaiškina parapijos materialinę ir dvasinę būklę. Ypač daug dėmesio kreipama į pagalbos reikalingus asmenis. Kalėdodami jie taip pat aiškinasi katalikiškos spaudos padėtį parapijoje bei renka rinkliavą. Kadangi kalėdojant kunigas individualiai pasikalba su kiekvienu žmogumi, baiminamasi, kad jie ta proga „pravės antisovietinę agitaciją”, ypač dėl katalikiškos spaudos uždraudimo. Tačiau uždrausti kalėdoti sovietinė valdžia dar nedrįso, o paveikti dvasininkus taip, kad jie „vestų” prosovietinę agitaciją, neturėjo vilčių. Todėl buvo svarstoma, kaip tą jų veiklą apriboti ir suvaržyti. Pranešime nurodoma, kad priešiška nusiteikę kunigai sudaro daugumą. Analizuojama kiekvieno vyskupo nuostata ir apgailestaujama, kad nors anksčiau, „buržuaziniams” metais, prieš kunigų kišimąsi į politinį gyvenimą, be kitų, buvo nusistatęs ir arkivyskupas J.Skvireckas bei vyskupai J.Staugaitis ir A.Karasas, o dabar susilaikyti nuo antisovietinės agitacijos kunigams pataria tik vienas vyskupas Lietuvoje. **Kaip priešiškos veiklos įkvėpėjas nurodomas vyskupas V.Brizgys, kuris 1940 1103 Kulautuvoje kunigams liepęs kalėdojant agituoti gyventojus, kad boikotuotų sovietinę spaudą.** Guzevičius rašo, kad „bus gilinami skirtumai” tarp lojalesnių vyskupų ir ypač reacingų V.Brizgio ir K.Paltaroko. Jis siūlo vyskopus iškviesti į NKVD apskričių skyrius ir dalyvaujant partijos ir vykdomųjų komitetų darbuotojams, įspėti, kad jie atsakys už tai, ar kunigai užsiims antisovietine agitacija, ar ne.

1940 m. gruodžio 18 d. specialiame pranešime tiems patiems adresatams Guzevičius nagrinėja vieną iš pagrindinių Bažnyčios ir sovietinės valdžios kovos barų, t.y. jaunimo

Rainių kankinių laidotuvės.

(Nuotrauka iš Telsių archyvo)

auklėjimą. Jis rašo: „Atskyrus bažnyčią nuo valstybės ir uždraudus mokyklose dėstyti tikybą, kunigai ją ėmė dėstyti bažnyčiose ir savo butuose”. Nurodoma, kad vysk. V.Brizgys įpareigojo visus kunigus moksleiviams tikybą dėstyti bažnyčiose. Pateikiama daug konkrečių pavyzdžių, kaip tai daroma. Pavyzdžiui, Raudondvario klebonas Bikinas sudarė tvarkaraštį, kurioms klasėms kuriomis dienomis bus dėstoma. Plačiai aprašomas Karmelitų bažnyčios (Kaune) kunigo Pūkio elgesys, kaip jis vaikus atitraukias nuo pionierių ir kuriąs angelaičių organizaciją, kaip biliardo ir kitais žaidimais patraukias net darbininkų vaikus. Kun. Želvio (ar Žilvio? KGB dokumentuose pavardės ir vietovardžiai dažnai iškraipyti) itakojami vaikai Kauno 15-ojoje vidurinėje mokykloje ne tik nestoja į pionierių organizaciją, bet net išstoja iš jos, nes „nežina, kokia dar bus valdžia”. Utenoje kun. Lukošiušas mokykloje subūrė ateitininkus, juos ap rūpina literatūra ir auklėja. Vilniuje kiekvienos mokyklos mokiniamis nurodyta, kurioje bažnyčioje jiems bus dėstoma tikyba. Kunigai, savo butuose dėstydami tikybą, mokiniamis skiepija ir „nacionalistines” pažiūras. Pabaigoje konstatuojama, kad šiai veiklai nėra ką priešpriešinti, nes „masinis politinis ir agitacinis-propagandinis darbas mokymo įstaigose yra žemo lygio”.

Ypač daug dėmesio NKVD skyrė Bažnyčios vadovų politinėms nuostatomis ir lojalumui aiškintis. Yra aprašytas 1941 m. sausio 9 d. Guzevičiaus susitikimas su arkivyskupu J.Skvirecku. Po šio pokalbio jis padaręs išvadą, kad iš J.Skvirecko galima tikėtis nuolaidų: pagrindinis jo reikalavimas - tik netrukdykite kunigams ir tikintiesiems ir į politiką kištis linke jaunesnieji vyskupai, todėl reikia tarp J.Skvirecko ir jų gilinti skilimą.

Išskirtinį dėmesį NKVD teikė kunigui Mykolui Krupavičiui. Vien jo biografija pateikiama penkiuose

mašiniškie puslapiuose. Čia konstatuojama, kad jis įvykdė Lietuvoje žemės reformą, kad valdant krikdemams praturtėjo Vailokaitis, Karvelis, o M.Krupavičius niekuo nepasinaudojo, nors buvo vienas šios partijos šulų. O sovietų valdžios priešas iš seno: dar 1918 m. Voroneže revoliucinio tribunolo buvo nuteistas mirti... Šį kartą M.Krupavičius juos domino kaip vienas iš įtakingų Bažnyčios veikėjų. 1940 m. gruodžio 10 d.

NKVD pas jį pasiuntė savo darbuotoją Oskarą (tikriausiai slapyvardis), kuris drauge su Kliučiarevu prisistatė kaip žurnalistai iš Maskvos. Apsilankymo pretekstas buvo LSSR Aukščiausiajai tarybai nesenai įteiktas M.Krupavičiaus memorandumas. M.Krupavičiaus išsakytose mintyse nesunku įžvelgti (ir NKVD įžvelgė) gudrią diplomatiją: dvasininkija turi didžiulę įtaką visuomenei ir ji galinti padėti sovietų valdžiai, bet... Oskarui jis tiesiai pareiškia: „Mes norėtume nepriklausomos Lietuvos, bet pavojingi laikai mus stato prieš realybę - vokiečiai arba rusai...”

Kito pokalbio metu (19410110) M.Krupavičius vėl pasisako už galimybę katalikams bendradarbiauti su valdžia, **bet tik „Evangelijos rėmuose”**, tik tuose dalykuose, kurie neprieštaruoja kataliko sąžinei, lačiau su sąlyga, kad Bažnyčiai būtų grąžintos laisvės. Visus šiuos klausimus Oskarui jis pataria svarstyti su vyskupu V.Brizgiu. Jeigu prireiktų viską detalčiau aptarti, jis sutiko atvykti į Kauną, tačiau atsisakė siūlomos paslaugos - automobilio, kad galėtų aplankyti ir pasikalbėti su bendraminčiais. Kaip rašo Oskaras, abu kartus pokalbis vyko „labai geru tonu” ir M.Krupavičius jį pavaišino pietumis.

Guzevičius, reziumuodamas anksčiau minėtą susitikimą su arkivyskupu J.Skvirecku ir šiuos Oskaro pokalbius, pažymi, jog M.Krupavičius ir kiti „kovotojai”, matyt, bijo, kad J.Skvireckas nepadarytų per didelių nuolaidų; esą jie tikisi kai ką daugiau išsikvoti

Bažnyčiai. Guzevičius pabrėžia, kad reikia turėti omeny, jog kun. M.Krupavičius, vyskupai V.Brizgys, V.Podolskis, K.Paltarokas, M.Reinys, taip pat kunigai Rožaitis ir Meškauskas yra „ideologiškai apsiginklavę aktyvieji Bažnyčios hierarchijos vadovai”, ir išreiškia susidomėjimą: kodėl kun. M.Krupavičius pataria palaikyti ryšį būtent su vysk.V.Brizgiu?..

Tikrieji NKVD ketinimai atskleidžiami 1940 11 29 Guzevičiaus pasirašytoje pažymoje (Nr. 1/1365) SSRS VKP(b) CK ir LKT įgaliotiniui Lietuvoje Pozdniakovui ir LKP (b) CK sekretoriui Adomui: „kad būtų užkirsta kontrrevoliucinė kunigų veikla”; joje siūloma:

1. ĮNKVD apskričių skyrius iškviesti po vieną kiekvienos parapijos kunigą - atstovą ir per juos įspėti visus kunigus, kad nebus taikstomasi su agitacija prieš sovietinę spaudą ir rinkimus į SSRS Aukščiausiają tarybą.

2. ĮNKVD apskričių skyrius iškviesti vyskopus ir įspėti, kad jie yra atsakingi už savo kunigų politinius išsišokimus, už tikybos mokymo organizavimą ir kitus priešįstatyminius veiksmus.

3. Prieš reakcingus kunigus spaudoje pradėti kampaniją, kaltinant juos, kad dėl smetoninio perversmo ir režimo jie yra atsakingi ne mažiau už tautininkus.

4. Baudžiamuosius nusikaltimus įvykdžiusiems kunigams pradėti bylas.

5. Kunigystės atsisakiusiems leisti įsidarbinti sovietinėse įstaigose.

6. Likviduoti vienuolijas ir paskelbti jų veiklą nelegalia.

7. Areštuoti Kauno arkivyskupo padėjėją V.Brizgį ir jo bendrininkus parapijose: Raudondvaryje, Šančiuose, Karmelituose, Vilijampolėje, Petrašiūnuose, Raseiniuose, Utenoje, Panevėžyje, Alytuje, Marijampolėje.

Be abejo, nebūtų užmiršę ir kun. M.Krupavičiaus. Jeigu ir nebūtų buvę jo „didžiųjų nuodėmių” - kad buvo Krikščionių demokratų partijos kūrėjas, žemės ūkio ministras, kartą sovietų valdžios jau nuteistas mirti, būtų pakakę ir tos vienos biografijoje neužmirštos paminėti detalės: **tautininkams ir krikdemams** (ten taip parašyta. - V.S.) **1926 12 17 įvykdžius perversmą, jis... išbučiavo Smetoną.**

Taigi NKVD diplomatiniai pasažai buvo tik žvalgyba prieš represijas: ką pirmąjį griebti? Tąkart viską sumaišė karas. Per 50 metų Lietuvos Katalikų Bažnyčios sudėtos aukos dar laukia dorų ir pasišventusių tyrinėtojų.

KETVIRTOJI KASMETINĖ „LIETUVOS DIENA”

Šventės akimirkos.

Nuotraukos T. Bublio ir R. Korsako.

Šių metų birželio 1 d., penktadienį, centrinėje Čikagos miesto aikštėje „Daley Plaza” įvyko ketvirtasis kasmetinis festivalis „Lietuvos diena”. Šventės metu aikštė tradiciškai buvo papuošta Lietuvos vėliavos spalvomis, nuo 10 val. ryto vyko lietuviško verslo ir meno mugė, kurioje dalyvavo Balzeko lietuvių kultūros muziejus, parduotuvė „Lietuvėlė”, įmonės „Lightstreams”, „Studio Light”, menininkė Agnė Sabonis. Mugės metu generalinis konsulas Čikagoje platinė informaciją apie turizmo į Lietuvą galimybes, restoranas „Kunigaikščių užėiga” siūlė pasivaikinti lietuviškais patiekalais, įsigyti saldėsių.

Vidurdienį prasidėjo atlikėjos Aldegundos ir kunigo Valdo Aušros vedama meninė programa, skirta lietuvių dainiaus Maironio 150-osioms metinėms paminėti. Susirinkusius sveikino LR generalinė konsulė Čikagoje Skaistė Aniulienė, Čikagos mero Rahm Emanuel sveikinimo laišką skaitė merijos tarptautinių ryšių ir protokolo departamento direktorė Jenny Cizner. Vėliau sekė įvairialypė programa, kurioje skambėjo Maironio eilės lietuvių ir anglų kalbomis, pasirodė Kęstutis Stančiauskas su grupe „Streetdancer”, lietuvių liaudies šokių gru-

Kun. Valdas Aušra

pė „Suktinis” (vad. Giedrė Elekšytė), pramoginių šokių grupės „Dance Duo” (vad. Sandra Krumhorn, Estera Lisauskienė) bei „Eglė’s Danceworld” (vad. Eglė Kliknaitė), vaikų šokio teatras „Pasaka” (vad. Rūta Mičiulienė), vaikų estrados

studija „Tu ir aš” (vad. Loreta Janulevičiūtė), šokėja Lina Bulovaitė. Dainavo vokalistai Loreta Janulevičiūtė, Algirdas Motuza, Agnė Giedraitytė bei Elena Mičiulis.

Po kultūrinės programos vyko mados, kurių metu pristatytos „Sraigės”, „Arctcity24” bei dizainerės Valerijos Čelkienės drabužių bei aksesuarų kolekcijos.

Renginį parėmė LR Užsienio reikalų ministerija. Organizuojant festivalį ir jo metu konsulatui talkino Šiaurės Amerikos lietuvių studentų sąjungos (ŠALSS) nariai. Kiti rėmėjai: „Atlantic Express”, „Goodwill Financial”, „HMD Trucking”, „Mary Kay” bei „SolidBuild”.

LR Generalinio konsulato Čikagoje inf.

Lietuvių liaudies šokių grupė „Suktinis”, vad. Giedrė Elekšytė.

KULTŪROS KRONIKA

Abitūros egzaminai 18-mečiui saksofonininkui Viktorui Olechnovičiui kitaip nei jo bendraamžiams nekelia įtampos – po rimtos atrankos Londone vaikas jau pakviestas studijuoti į prestižinį Berkley muzikos kolegiją JAV, kuri laikoma muzikos žvaigždžių kalve. Tapęs pirmuoju lietuviu, įstojusiu į šios aukštosios mokyklos bakalauro studijas, geriausios lietuviškos funk grupės „Fun clock” narys ruošiasi savo muzika papirkti Ameriką.

Šilalės rajone prie Dionizo Poškos Baulių muziejaus Bijotuose paminėtas pirmojo Lietuvoje viešojo muziejaus įkūrimo 200 metų jubiliejus.

Nepriklausomos Lietuvos žurnalisto Petro Babicko premija įteikta Lietuvos radijo žurnalistui Benui Rupeikai už laidų ciklą „Kaip žmonės gyvena”.

Laisvieji menininkai prie buvusių KGB rūmų Vilniuje surengė 40-ųjų Romo Kalantos aukos metinių minėjimą. Žmonės atėję uždegė atminimo žvakutes žuvusiems už Lietuvos laisvę ir Mokytojų namų kieme klausėsi R. Kalantos atminimui skirtų dainų ir poezijos deklamacijų.

Lietuvos Krašto apsaugos ministerijoje vyko 17-ojo mokinių konkurso „Ką žinai apie Lietuvos kariuomenę” konkursas. Geriausiai pasirodė ir konkursą laimėjo Salantų gimnazijos mokinys Kostas Gaučys. Jam skirta 600 litų premija. Antrą vietą užėmė Raseinių „Šaltinio” vidurinės mokyklos auklėtinis Mindaugas Lukoševičius. Jam skirta 500 Lt premija. Trečioji teko Eividui Žemaitaičiui iš Elektrėnų „Versmės” gimnazijos – 400 Lt premija.

Prasidėjo septynioliktasis Pažaislio muzikos festivalis. Visą vasarą truksianti muzikos šventė aplankys naujus miestelius, bus surengta beveik keturios dešimtys koncertų, pasirodys apie šimtas solistų, aktorių bei šokėjų. Pernai pradžios koncertui pasirinkę šiuolaikinę muziką, šįmet festivalio rengėjai vėl grįžo prie klasikos – arijų iš operų ir operečių bei Antonio Vivaldžio „Gloria”. Septynioliktus metus su Pažaislio festivaliu dirbantis Valstybinio simfoninio orkestro dirigentas Gintaras Rinkevičius sako, kad šis išsiskiria koncertų erdvėmis ir muzikos žanrų įvairove.

ORANTIENĖS SKIAUTINIŲ PARODA

2012 m. gegužės 29 d. Lietuvos generaliniame konsulate New York prasidėjo lietuvių menininkės Jadvygos Orantienės skiautinių paroda. Renginio dalyvius pasveikino generalinis konsulas New Yorke Valdemaras Sarapinas. „Labai miela ir jauku sulaukti tokios rankų šiluma alsuojančios kūrybos, pasidžiaugti taip kruopščiai sudėliotais darbais, į kuriuos sudėta tiek širdies”. Parodos autorė dėkojo susirinkusiems svečiams už dėmesį jos kūrybai. „Man skiautinių kūrimas – lyg vaisiai nuo liūdesio, užuovėja nuo visų gyvenimo rūpesčių. Nors pagal specialybę esu grafikė, gyvenime mane taip traukia spalvos... mane žavi audinių minkštumas, faktūros, netikėti spalviniai ir plastiniai deriniai, nevengiu žaisti užburiančiais geometrinių formų ir spalvų

raštais, skiautinių erdvę stengiuosi sušildyti gyvenimo patirtimi ir asmeniniais išgyvenimais,” – sakė Jadvyga Orantienė, pristatiusi pastarųjų penkiolikos metų savo kūrybos laikotarpį atspindinčius darbus.

Ši paroda, Lietuvos generaliniame konsulate New Yorke veiksianti iki birželio 29 d., jau buvo eksponuota Omaha mieste (Nebraskos valstija), Washingtone, Čikagoje.

Jadvyga Orantienė gimė 1951 m. Aukštaitijoje, Sartų ežero apylinkėse. Baigė Dusetų pradinę mokyklą, vėliau mokėsi M.K. Čiurlionio menų mokykloje, 1975 m. magistro diplomą įgijo Vilniaus dailės akademijoje, Grafikos katedroje. Skiautinių parodose dalyvauja nuo 1997 m.

LR gen. kon. NY inf.

LB New Yorko apygardos pirm. Ramutė Žukaitė, Jadvyga Orantienė ir Valdemaras Sarapinas.

L.Lukoševičiaus nuotr.

LAISVĖS ŠAUKLYS LIETUVĄ VIENIJA IR ŠIANDIEN

Gegužės 14 d. Kauno muzikinio teatro sodelyje susirinkę žmonės pagerbė Romą Kalantą prieš 40 metų savo poelgiu sudrebinusį Sovietų Sąjungą.

Prieš 40 metų Kauno muzikinio teatro sodelyje susideginęs 19 metų jaunuolis Romas Kalanta artimiesiems paliko ranka rašytą raštelį: „Dėl mano mirties kalta tik santvarka.“ Regis, virsti gyvu fakelu už Lietuvos nepriklausomybę ryžęsis jaunuolis trumpai ir aiškiai apibūdino drąsiai bei beprotišku vėliau vadintą poelgį.

Tačiau net šiandien apie naujosios kartos didvyrio auką tebekalbama įvairiai. Kelios jau legendomis virtusios R.Kalantos poelgio versijos aptartos ir jo žūties vietoje.

Ne tik Kauno muzikinio teatro sodelyje, bet ir kitur Lietuvoje - Garliavoje, Vilniuje ir Alytuje - žmonės gegužės 14 d. rinkosi paminėti devyniolikmečio jaunuolio aukos 40-ųjų metinių.

Auka - istorinis įvykis

Į Muzikinio teatro sodelį pagerbti prieš 40 metų savo noru iš gyvenimo pasitraukusio vaikiną kaip niekada susirinko daug žmonių, tarp jų - ir politikų. „Lygiai taip pat buvo svarbios ir 39-osios žūties metinės! Tad kuo ypatinga ši gegužės 14-oji, gal artėja rinkimai?“ - ironiškai klausė istorikas Egidijus Aleksandravičius.

Muzikinio teatro sodelyje, greta ant žemės išdėlioto originalaus paminklo R.Kalantai, buvo sukurta instaliacija iš gyvų žmonių - Generolo Povilo Plechavičiaus jaunojo kario mokyklos auklėtiniai po vieną stovėjo prie akmenų paminklą juosiančioje pievoje.

Netoliese eile išsirikiavo ir degančias žvakeles rąkose laikantys moksleiviai. Tautinės vėliavos spalvų juoste buvo aprištas medis, prie kurio susidegin

R.Kalanta, čia taip pat degė žvakelės. Vyresniosios kartos atstovai, laikantys mažas trispalves, susirinko priešais sceną. Joje išsirikiavę berniukų ir jaunuolių choro „Varpelis“ nariai uždainavo žymiausias žmonių širdis virpinančias dainas.

Laikinais įrengtame vaizdo ekrane buvo galima pamatyti R.Kalantos gyvenimo ir po jo mirties kilusių demonstracijų nuotraukas.

„Yra legendų, kurių dalimi galime tapti kiekvienas. Mes tapome gyvos legendos - R.Kalantos - dalimi. Ant laisvės aukuro padėjęs savo gyvybę R.Kalanta įbauginė visą sovietinę sistemą. Devyniolikmetis anuomet laisvės troškimu uždegė tūkstančius kitų jaunuolių širdžių. Jo žūtis buvo tik pradžia, sustiprinusi ir suvienijusi tautą“, - kalbėjo į minėjimą atvykusi Seimo pirmininkė Irena Degutienė.

Parlamento vadovė R.Kalantos poelgį lygino su reikšmingiausiais Lietuvai istoriniais įvykiais - Margirio pilies apgynimu, „Žalgirio“ mūšio pergale, Sausio 13-osios ir Medininkų bei partizanų aukomis. Tačiau skaudu, kad už prigimtinę teisę būti laisvam jaunuoliui teko sumokėti tokią didelę kainą.

Jaunuoliai nusiteikę viskam

Minėjimo dalyviai užsiminė ir apie vis dar sklandančius gandus, susijusius su R.Kalantos poelgiu. Kai kurie jį tebevadina beprotišku vienišo žmogaus, nepritapusio visuomenėje, iššūkiu. Tačiau visi vienbalsiai pripažįsta, kad niekas taip neskatino žmonių bendruomeniškumo, kaip jaunuolis, savo kūną paaukojęs liepsnoms. „Romas

užrašė savo sprendimo priešą. To turėtų pakakti, kad suprastume žmogaus valią“, - sakė E.Aleksandravičius.

R.Kalantos brolis Antanas sakė labiausiai esąs dėkingas tiems, kurie prieš 40 metų suprato aukos svarbą ir jos nepaniekino. Brolio tvirtinimu, vienybės, kuri Lietuvoje tvyrojo 1972-aisiais ir vėliau, 1988 metais, dabar itin trūksta. Ypač jos nėra tarp valdžios ir žmonių. A.Kalantos nuomone, žmonės yra tokie bejėgiai, kad net ir nepritardami valdžios poelgiams nieko negali padaryti. Vienintelis jų ginklas - emigracija. Būtent tai ir yra naujų laikų pasipriešinimas.

Gintarinė Lietuva

R.Kalantos aukos liudininkas kaunietis Aleksandras Jegorovas-Džiza nebuvo linkęs dalytis prisiminimais. Skaudžių išgyvenimų patyręs vyriškis tvirtino, kad net po 40 metų apie R.Kalantą daugiausia kalba tie, kurie nieko nematė. Jis tvirtino esąs labiausiai dėkingas įvykių metraštininkui Kristupui Petkūnui, kuris net ir po ilgų raginimų prieš minią kalbėti nesutiko.

Pagerbti R.Kalantos gegužės 14 d. susirinko ne tik kauniečiai. Visuomenininkė alytiškė Algina Markauskienė pademonstravo iš žemės, stiklo ir gintarų sukurtą meno kūrinį, jis bus perduotas vienam iš miesto muziejų. Tuščiavidurį stiklo karkasą, primenantį Lietuvos žemėlapi, įrėmintą ant medinio pagrindo, sukūrė menininkas Antanas Balkė.

Į jį buvo įpilta sauja žemės, paimta viename Alytaus namo, kuriame augo R.Kalanta, kieme. Ant viršaus gegužės 4-ąją Druskininkuose buvo užbars-

tyta smulkių gintarų. Akcija, kurios metu žmonės savo atsineštais gintarais prisidėjo prie žuvusiajam įamžinti skirtos „Gintarinės Lietuvos“ kūrimo, pakartota ir gegužės 11-ąją Alytuje.

Paskutinius gintarėlių žiupsnelius į meno kūrinį įbėrė ir R.Kalantos minėjime dalyvavę politikai. A.Markauskienės skaičiavimais, iš viso paaukota apie tris litrus gintarų.

Gegužės 14 d. R.Kalantos aukos metinės paminėtos ir jo gimtajame Alytuje. Minėjimas pradėtas koncertu Šaulių namuose, vėliau buvo tęsiamas Vinco Krėvės gatvėje, prie namo, kuriame iki 10 metų augo būsimasis laisvės šauklys. Čia R.Kalantos žūtis tradiciškai buvo pagerbta tylos minute, prie atminimo lentos uždegta žvakučių, padėta gėlių ir pasidalyta prisiminimais.

Vilniuje plūdo jaunimas

Atsišaukę į menininkų ir visuomenės veikėjų kvietimą gegužės 14 d. pavakarę Vilniuje prie buvusių KGB rūmų taip pat rinkosi žmonės. Daugelis jų - jaunimas, atėjęs nulenkti galvos prieš laisvės šauklio R.Kalantos auką ir uždegti žvakės žuvusiesiems už Lietuvos laisvę.

Organizatoriai taip pat pasiūlė trumpam stabtelėti ir prie kitoje gatvės pusėje pastatyto bronzinio suole-

lio, skirto maestro Vytautui Kernagiui atminti. Rašytojas Liudvikas Jakimavičius, priminęs, kad R.Kalanta buvo „gėlių vaikas“, perskaitė to paties pavadinimo eilėraštį. Vėliau poeziją supynęs su gitaros skambesiu susirinkusiesiems dainavo bardas Gediminas Storpirštis.

„Prieš savaitę minėjome kitą mums labai svarbią datą - Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos dieną. Deja, ji švenčiama vis tyliau ir tyliau. Jeigu iš mūsų atimtų kalbą, kas mes būtume?“ - priminęs, koks svarbus mums yra lietuviškas žodis, prieš atlikdamas Jono Biliūno eiles retoriškai klausė G.Storpirštis.

Po valandėlės ir vėl daugiausia jaunuoliai suplūdo į Mokytojų namų kiemelį. Minint R.Kalantos aukos ir pilietinio pasipriešinimo 40-ąsias metines čia po atviru dangumi grojo, dainavo bei poeziją skaitė Andrius Kulikauskas, Domantas Razauskas, Rokas Radzevičius, Petras Vyšniauskas, Vytautas Rubavičius, Vytautas V. Landsbergis, G.Storpirštis, Gediminas Laurinavičius ir kiti.

„Šis koncertas yra laisvoriškas, pakvietėme visus norinčiuosius paminėti šią skaudžią, bet didingą progą. Tai yra mūsų karta, kuri iš laiko atstumo šį vakarą groja tai, ką jaučia“, - LŽ pažymėjo G.Storpirštis. „LŽ“

Mirties pranešimas

A.† A.

NORBERTAS PLECHAVIČIUS

1926.01.20.- 2012.05.23.

Sulaukęs 86 metų, po trumpos ligos, mirė gegužės mėn. 23 d. Clevelande. Velionis buvo generolo Povilo Plechavičiaus ir Irenos (abu mirę) sūnus, Povilo ir Irenos (abu mirę) brolis, John Vederas dėdė. Privačios laidotuvių apeigos buvo All Souls Cemetery.

Velionio prisiminimui galima aukoti Hospice of the Western Reserve, 300 E. 185 St. Cleveland, OH 44119. Laidotuvių patarnavimus atliko Jakubs & Son, A Golden Rule Funeral Home.

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą ilūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 17 d., sekmadienį, 2 val. p.p. Baisiojo birželio minėjimas - ekumeninės pamaldos už nuo Sovietų režimo žuvusius ir nukentėjusius lietuvius, latvius ir estus latvių bažnyčioje, Andrews ir Detroit Ave. (West 152-a gatvė). Lakewood, OH. Rengia Cleveland Baltiečių komitetas.

(Atkelta iš 5 psl.)

LIETUVOS ISTORIKAI...

T.B.Burauskaitės teigimu, nesant teisinio įvertinimo sąrašą skelbti būtų neteisinga. Beveik visi jame esantys asmenys buvo teisti sovietmečiu.

„Mūsų tyrimas yra istorinis. Norint paskelbti tą sąrašą, reikėtų ir teismo tyrimo. Negalime imtis tokios funkcijos. Dabar nepriklausomos Lietuvos teisininkai turėtų ištirti. Turime nusiteikimą padiskutuoti su Generaline prokuratūra, galbūt jie sukurtų grupę, kurie ištirtų mūsų duomenis apie tuos 1034 asmenis“, - kalbėjo T.B.Burauskaitė. Ji pabrėžė, kad baigus šį pirmąjį etapą, tyrimas bus tęsiant toliau, tikrinant duomenis apie veikusias policines struktūras. Manoma, kad kitų metų pabaigoje baigus visą darbą sąrašas gali padvigubėti, tuomet galbūt bus kreipiamasi į užsienyje esančius tyrimo centrus.

Anot B.Burauskaitės, per tyrimą, pradėtą 2010 metais, negauta jokių duomenų, kad prie žydų žudynių galėjo prisidėti Lietuvos partizaninio pasipriešinimo sovietų okupacijai vadovybė.

„Partizanų vadų sąrašė nėra. Nėra absoliučiai jokių duomenų“, - kalbėjo T.B.Burauskaitė. Jos nuomone, iš sąrašė esančių žmonių daug negalėjo dalyvauti partizaniniame pasipriešinime, nes dauguma iš jų buvo nuteisti prasidėjus antrajai sovietų okupacijai.

„Kai kur - Izraelio spaudoje, Vyzentelio centre - sklando kalbos, kad vos ne visi Lietuvos partizanai buvo susiję. Partizanų buvo ne mažiau kaip 50 tūkst., o žudikų apie 2 tūkst.“, - sakė centro vadovė.

B.Burauskaitės teigimu, nėra duomenų, kad nors vienas iš sąrašė esančių asmenų tebebūtų gyvas ir gyventų Lietuvoje.

„Nors mes esame kaltinami, kad nekeliame baudžiamųjų bylų, bet mes neturime kam kelti. Mes neturime informacijos apie dar Lietuvoje koki

(Atkelta iš 3 psl.)

M.GORBAČIOV...

su kažkokio televizijos bokšto užgrobimu“, atrodo, kad A.Valinskas pasakė dar per švelniai.

Iš tų pačių archyvinų dokumentų matome, kad mus visą laiką lydėjo tyli, bet nuosekli ir reikalingu momentu neišduodanti Skandinavijos šalių, ypač – Danijos globa.

Jeigu ne slaptieji M.Gorbačiovo archyvai, vargu ar turėtume galimybę sužinoti, jog ne visi SSRS KP politinio biuro nariai buvo monstrai. M.Gorbačiovo patarėjo Anatolij Černiajev dienoraščiai, rašyti su neabejotina literatūrine gyslele, rodo, kaip jautriai šis nuoširdus ir teisingas žmogus reagavo į Lietuvos reikalus. „Jeigu jis surengs Lietuvoje žudynes – aš ne tik išeisiu... greičiausiai padarysiu dar kai ką...“ - po politinio biuro posėdžio, kuriame buvo siūloma Lietuvoje įvesti prezidentinį valdymą, rašė A.Černiajev. Po Sausio įvykių jis iš tiesų parašė M.Gorbačiovo atsistatydinimo laišką su daugybe priekaištų ir kaltinimų, tačiau jis taip ir liko neįteiktas, įsikūšęs sekretorei.

Tuo tarpu pačioje Lietuvoje būta išdavikų, ko gero, tik per plauką nesužlugdžiusių viso nepriklausomybės architektų skubotai, bet užtikrintai ir savo laiku suręsto statinio. Ir tai ne vadinamieji „Jedinstvininkai“, atvirai kovoję už tai, kuo tiki, o „Gintarine ledi“ su pasididžiavimu tituluojama nepriklausomos Lietuvos ministrė pirmininkė Kazimiera Prunskienė. Ar valstybės vadovams leistina slaptais kanalais bendrauti ir tartis su nedraugiškų užsienio šalių vadovais, žadėti jiems pagalbą, už akių skūstis ir dergti kitus savo valstybės politikus? Net ir politiniams oponentams, aršiai besipjauantiems vietos vandenyse, toks elgesys yra nedovanotinas, kai jie išplaukia į tarptautinius vandenius atstovauti savo valstybės.

Archyvai leidžia suprasti, kaip laiku mūsų

MIRĖ PETRAS PETRUTIS

Birželio 5 dieną, eidamas 89 metus Čikagoje mirė JAV lietuvių žurnalistas, Čikagos lietuvių radijo valandėlės „Margutis“ ilgametis redaktorius ir laidų vedėjas Petras Petrutis. Gimė 1924 m. Panevėžyje, karo metais pasitraukė į Vokietiją, jam pasibaigus emigravo į Kanadą, vėliau persikėlė į JAV.

Aukščiausioji Taryba suspėjo priimti Nepriklausomybės deklaraciją, ir kuo būtų grėšę mūsų šaliai bent keletas užvėluotų dienų. M.Gorbačiovo, skųsdamasis Vakarų šalių politikams, nuolat pabrėždamas, kad Lietuvos parlamentariai pasiėlgė avantiūristiškai, skubotai, neapgalvotai ir nekonstituciškai, nors iš tiesų šis Lietuvos AT veiksmas formaliai neprieštaravo tuo metu galiojusiems SSRS įstatymams. Lietuvos atstovai paskelbė nepriklausomybę „naktį“, susirinkę anksčiau už SSRS deputatus, kurie turėjo priimti naujus įstatymus dėl respublikų išstojimo iš SSRS.

Iš M.Gorbačiovo pasisakymų matome, kad jeigu Lietuva būtų laukusi ir bandžiusi išstoti pagal naujai priimtus SSRS įstatymus – ji būtų likusi „nudrožta kaip Sidoro ožka“, be didelės dalies savo teritorijų: Vilniaus krašto, Klaipėdos ir dalies pietrytinės teritorijos. Negana to, visas „derybų“ procesas būtų užtrukęs ne vienerius metus. **M.Gorbačiovo sumanymas buvo paruošti tokias išstojimo sąlygas, kad apie laisvę svajojančios šalys išsigąstų ir vėčiau liktų ten, kur buvusios.**

Slaptųjų archyvų dokumentai aiškiai rodo, kad Lietuvos nepriklausomybės kelias vargiai ar būtų sėkmingas, jeigu ne trys trijų žmonių, bene pagrindinių šios istorijos veikėjų, ydos: A.Brazausko dviveidiškumas, **V.Landsbergio kieta-kaktiškumas** ir M.Gorbačiovo garbėtroška.

Jeigu A.Brazauskas nebūtų užliūliavęs Maskvos savo kalbomis, vieną sakydams CK politiniam biurui, o visai kitaip elgdamasis čia, Lietuvoje, vargu ar Sąjūdis be tokios priedangos būtų galėjęs taip sėkmingai veikti.

Jeigu V.Landsbergis nebūtų forsavęs nepriklausomybės paskelbimo ir vėliau taip užsispyrusiai nesilaikęs savo, neatsitraukdamas nei

„DIRVAI“ AUKOJO

P.Kaufmanas, Annandale, VA..... 45

V.Urbaitis, Mayfield Hts., OH..... 25

A.Basiulis, Redondo Bch., CA..... 10

V.Miselis, Monroeville, PA..... 25

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

per žingsnį ir nesileisdamas į jokių kompromisus, Maskva būtų pasinaudojusi proga „konstituciškai“ nudirti nuo Lietuvos devynis kailius.

Ir jeigu M.Gorbačiovo nebūtų buvę taip malonu prieš Vakarų politikus vaidinti demokratišką reformatorių, jeigu jis nebūtų bijojęs prarasti šios reputacijos panaudojęs prievartą, greičiausiai būtų išvaikytas ir Baltijos kelias, ir Sąjūdis, ir nepriklausomybę paskelbusi Lietuvos Aukščiausioji Taryba, ir nuo SSKP atsiskyrusi LKP, atitinkamai susidorojant su viso to „separatistinio judėjimo“ organizatoriais – karinės jėgos Sovietų Sąjungoje tam tikrai būtų pakakę.

Patį M.Gorbačiovo jo slaptieji archyvai atskleidžia kaip neryžtingą, dvejojantį ir nuolat bent per vieną žingsnį nuo įvykių atsiliekančią, amžinai vėluojantį reaguoti politiką. Panašu, kad jis ir pats buvo tapęs sovietų ideologijai būdingos politinės šizofrenijos auka, kai tikrove laikoma ne tai, kas matosi prieš akis, o tai, ko norisi „partijai“. Todėl jis tikėjo ir jį palaikančiomis „liaudies“ siunčiamomis telegramomis, ir net ne itin gudriu A.Brazausko melu, ir pergale rinkimuose, sugalvojus pažaisti vakarietišką demokratiją, ir kaskart nemaloniai nustebdavo, kai rezultatas pasirodydavo esąs visiškai ne toks, kaip jis tikėjosi.

Jurgita Noreikienė, lrytas.lt

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm

Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200th St.

Cleveland, OH 44119

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVOS TRISPALVĖ LONDONO OLIMPIADOS ATIDARYME NEŠ VIRGILIJUS ALEKNA

Garbinga užduotis – Lietuvos trispalvės nešimas per Londono olimpinių žaidynių atidarymo ceremoniją – veikiausiai pirmą kartą bus patikėta Virgilijui Alekna.

40-metį disko metiką, du kart olimpinių čempioną, kaip vienintelį kandidatą šioms pareigoms įvardino Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) prezidentas Artūras Poviliūnas, rašo *lytas.lt*.

V.Alekna kandidatūrą dar turi patvirtinti LTOK Vykdomasis komitetas, tačiau neabejojama, kad taip ir bus padaryta.

Paskutinei olimpiadai karoje besiruošiantis V.Alekna tikina garbingos pareigos neatsisakysiąs, nors disko metimo varžybos Londone vyks po dešimties dienų nuo atidarymo.

„Visų pirma, tai labai didelė garbė. Jei tik pasiūlys – būtinai sutiksiu. Džiaugiuosi ir tuo, kad pirmą kartą atidarymo ceremoniją matysiu gyvai –

Disko metikas Virgilijus Alekna.

Reuters

nė karto nepasisėkė būti per olimpiados pradžią stadione. Juk mano varžybos būna jau įsibėgėjus žaidynėms”, – *lytas.lt* sakė ketveriose olimpinėse žaidynėse dalyvavęs V.Alekna.

Lietuvos trispalvės vėliavnešiai vasaros olimpinių žaidynių atidarymuose:

1992 m. Barselonoje –

Raimondas Mažuolis (plaukimas)

1996 m. Atlantoje – Raimondas Mažuolis (plaukimas)

2000 m. Sidnėjūje – Romas Ubartas (lengvoji atletika)

2004 m. Atėnuose – Saulius Štombergas (krepšinis)

2008 m. Pekine – Šarūnas Jasikevičius (krepšinis).

viskas labai gerai. Rinktinėje taip visada būna – kiekvienas naujas žmogus, kad ir koks bebūtų, labai greitai į ją įsiliesia ir pripranta prie bendros atmosferos”, – aiškino R. Javtokas.

Skambins neapsisprendžiančiam D. Motiejūnui

Kol kas vis dar neaišku, ar R. Javtoko pėdomis paseks ir prie rinktinės stovyklos prisidės kitas aukštaūgis – D. Motiejūnas.

„Kiek vėliau bandysiu pats paskambinti Donatui. Iš anksto nieko nenoriu sakyti, kad ko neprisikalbėčiau”, – teigė treneris.

K. KEMZŪRA:

ŽAIDIMO RĖMUS JAU TURIME

Daugiau nei savaitę stovyklaujanti Lietuvos krepšinio rinktinė laiko veltui neleido. Į Palangą iš Druskininkų persikėlusios nacionalinės komandos vyriausiasis treneris Kęstutis Kemzūra teigia esantis patenkintas tiek nuveiktu darbu, tiek žaidėjų sveikatos būkle. Tiesa, specialistas vis dar nežino, ar stovykloje sulauks Lenkijos pirmenybių aukšą trečiadienį iškovojo Donato Motiejūno.

Naujokams – pagyros

Nors įvadinė treniruotė stovykla Druskininkuose jau baigėsi, o kartu su ja – ir fizinio pasirengimo treniruotės lauke, rinktinės kandidatai toliau plūša salėje, kur derina fizines ir taktines pratybas.

„Dirbame tiek ties gynyba, tiek ties puolimu. Jei Druskininkuose mokėmės naujų elementų, tai dabar juos jau tobuliname, pridame greičio, šlifuojame detales. Dar nelietėme tiek zoninės gynybos, tiek puolimo prieš ją, specifinių situacijų. Bet pagrindinis žaidimo rėmas jau yra”, – ketvirtadienį žurnalistams dėstė K. Kemzūra.

Treneris nenorėjo išskirti nei vieno auklėtinio, kol kas paliekančio geriausią įspūdį, tačiau pažymėjo, kad komandos naujokai nenusileidžia kitiems kandidatams.

„Žinoma, daug kas jiems čia nauja, bet jie stengiasi nenusileisti senbuviams, kaunasi ir sudaro gerą konkurenciją. To iš naujokų aš

ir norėjau”, – sakė rinktinės vairininkas.

Anot jo, kol kas nė vienam krepšininkui neiškilo rimtesnių problemų dėl sveikatos būklės, nors darbo komandos gydytojams pakanka.

„Tokia jau sportininkų dalia – mažos traumelės, sumušimai, patempimai. Kai jų ir būna, mes sakome, kad jų nėra. Toks jau darbas. Bet mūsų medikų personalas dirba gerai, ir šiai dienai traumų, kurios trukdytų krepšininkams treniruotis, neturime”, – kalbėjo K. Kemzūra.

Kapitonas vysis komandos draugus

Birželio 8 d. 13-os rinktinės kandidatų būrį papildė vidurio puolėjas Robertas Javtokas, kuriam suteikti daugiau poilsio po sezono Kauno „Žalgiryje” buvo rekomendavę gydytojai. Nacionalinės komandos kapitonas per atostogas skyrė laiko žvejybai, buvo išvažiavęs į užsienį, nepamiršo ir lengvai pasportuoti.

„Žinoma, pirma treniruotė buvo sunkoka, bet manau, greitai pasivysiu komandos draugus – ne tiek daug jie sportavo be manęs. Dirbsiu, stengsiuosi ir pasivysiu. Kaip mano sveikata? Visada galėtų būti geriau, bet esu pasiruošęs dirbti”, – patikino aukštaūgis.

Atvykęs į stovyklą kapitonas netruko įsitikinti, kad debutantai jau spėjo pritapti prie komandos.

„Naujokai – draugiški,

ČIKAGOS LIETUVIAI PALAIKYS LIETUVOS VYRŲ KREPŠINIO RINKTINĘ

Birželio 23-29 dienomis Lietuvos vyrų krepšinio rinktinė JAV, Houston (Texas) mieste, tęs pasiruošimą olimpiniam atrankos turnyrui Venesueloje.

Čikagos lietuvių krepšinio lygos (ČLKL) iniciatyva organizuojama krepšinio sirgalių grupė, kuri vyks stebėti dvi kontrolines mūsų šalies rinktinės varžybas: birželio 27 d., kai susitiks Lietuva ir Rusija, bei birželio 29 d., kai žais Lietuva ir Didžioji Britanija.

Iš Čikagos išskridimas planuojamas birželio 27 d. (trečiadienio) rytą, o grįžimas – birželio 30 d. (šeštadienio)

vakare. Be krepšinio, dar planuojama pamatyti įžymias Hiustono vietas. Organizatorių teigimu, kelionė kainuos apie \$600-700. Susidomėjusieji dėl papildomos informacijos gali kreiptis tel. 708-243-7547.

Tai jau ne pirmoji ČLKL organizuojama Čikagos krepšinio sirgalių išvyka: prieš kelis metus krepšinio gerbėjai turėjo progos apsilankyti Vašingtone (Kauno „Žalgiris” - Washington „Wizards”) bei San Franciske (Vilniaus „Lietuvos rytas” - Golden State „Warriors”) ir iš ten grįžo pilni neišdildomų įspūdžių.

LKF APDRAUDĖ D.MOTIEJŪNO KONTRAKTĄ

Lietuvos krepšinio sirgalių viltys išsvystė Donatą Motiejūną nacionalinėje komandoje blėsta. Lietuvos krepšinio federacija (LKF) tarptautinėje bendrovėje apdraudė būsimą D. Motiejūno kontraktą su NBA klubu, tačiau 21-erių metų 213 cm ūgio krepšininkas pateikti savo atsakymą dėl atvykimo į rinktinę delsia, rašo portalas „basketnews.lt”.

„Suradome D. Motiejūnui

draudimą, kuris padengtų visą būsimą kontraktą su NBA klubu. Lygiai tokiomis pat sąlygomis apdraudėme ir būsimą Jono Valančiūno kontraktą su Toronto „Raptors” klubu, o jo atstovai ir agentai tokiu draudimu liko patenkinti. Baigėsi Lenkijos čempionatas, o mes laukiame Donato grįžtant ir galutinai apsisprendžiant”, – tvirtino LKF generalinis sekretorius Mindaugas Balčiūnas.

XIV Lietuvių Tautinių Šokių Šventė

BOSTON LIEPOS 1 D.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ *sekm., liepos 1 d., 2 v.p.p.*
 Agganis Arena, 925 Commonwealth Ave., Boston
Bilietai perkami, nurodant "XIV Lithuanian Folk Dance Festival"
www.agganisarena.com • Ticketmaster tel. 800-745-3000

ŠVENTĖS RENGINIAI IR BANKETAS *penkt. VI.29 - sekm. VII.1*
 Sheraton Boston Hotel, 39 Dalton St., Boston
Bilietus raginame užsisakyti kuo greičiau per šventės svetainę!
 Galite kreiptis tel. 781-784-8491

Dėl platesnės informacijos aplankykite www.sokiusvente2012.org

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SAŠKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)